

ทศพิธราชธรรม :

ธรรมเนียมปฏิบัติทางรัฐธรรมนูญ
(Convention of the Constitution)
ในยุคประชาธิปไตยโลกาภิวัตน์

กระบวนการปรองดองเพื่อแก้ไขปัญหาคความขัดแย้ง

ISBN 9513-0-91

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๕๐๐.๕๐๐

ปีที่ 18 ฉบับที่ 5 เดือนพฤษภาคม 2553 • www.cabinet.thaigov.go.th

ขอบคุณด้วย

ทศพิธราชธรรม

กระบวนการปรองดอง

สารบัญ Content

May 2010

ทศพิธราชธรรม : ธรรมเนียมปฏิบัติทางรัฐธรรมนูญ (Convention of the Constitution) ในยุคประชาธิปไตยโลกาภิวัตน์	3
รู้ รัก ภาษาไทย “โอกาส-วโรกาส”	16
กระบวนการปรองดองเพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง	17
สรุปผลการตัดสินใจของคณะรัฐมนตรีที่สำคัญ	21
เรื่องสำคัญที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา	23
ท้องถิ่นควรรู้ “หาหรือกรณีผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญเข้าทำงานในราชการส่วนท้องถิ่น”	24
หิ้งหนังสือ “มีความสุขได้ ถ้าใจบอกว่าพอ : There's More to Life Than the Corner Office”	26
ไปไหนไปกัน “จังหวัดปราจีนบุรี”	27
แสงส่องปัญญา	28

สลค.
ใสสะอาด

เปิดรับเรื่องร้องเรียนข้อมูลการทุจริตคอร์รัปชันของ
สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ผ่านทางตู้ ปณ. 2
ทำเนียบรัฐบาล กรุงเทพฯ 10302

วันที่ 5 พฤษภาคม พุทธศักราช 2493 เป็นวัน “พระราชพิธีบรมราชาภิเษก” ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งทรงมีพระปฐมบรมราชโองการว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” จวบจนวันนี้พลนิกรชาวไทย ภายใต้พระบรมโพธิสมภารต่างสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นหาที่สุดมิได้ ดังนั้น สลค.สาร ฉบับนี้จึงได้เสนอบทความเรื่อง “ทศพิธราชธรรม : ธรรมเนียมปฏิบัติทางรัฐธรรมนูญ (Convention of the Constitution) ในยุคประชาธิปไตยโลกาภิวัตน์” ซึ่งเป็นข้อเขียนของศาสตราจารย์ ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณโณ เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้าและราชบัณฑิต จึงถือเป็นบทความพิเศษของ สลค.สาร ฉบับนี้ นอกเหนือจากนิตยสารเรื่องอื่น ๆ ที่นำมาอบแต่ท่านผู้อ่าน

ขอขอบคุณทุกความคิดเห็นและข้อเสนอแนะและขออภัยไว้เพื่อปรับปรุงให้ สลค.สาร มีคุณภาพยิ่ง ๆ ขึ้นไป

กองบรรณาธิการ

ที่ปรึกษา

สุรัช ภูประเสริฐ เลขาธิการคณะรัฐมนตรี
วิชัย วิทวัสการเวช รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
โกศล วิจิตรนาฎรักษ์ รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ธวัชชัย สวัสดิ์สาลี รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

บรรณาธิการ

สิบลักษณ์ วณวิสุทธิ รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

กัญชวลี จามวงศ์, จอมขวัญ พลรักษ์, จิตตา กิตติเสถียรธนนท์,
จุฬามาศ โพธิ์ศรี, ชนัญญา แสงพุ่ม, ทศนัฏฐา ศักดิ์ทิพย์,
ธนภัทร ดันแซมรัตน์, นวลสวาท ไชยรัตน์, นันทน์ภัส สว่างประเสริฐ,
บุษกร หวังวิไล, ปณัญญาพล ศรีแสงแก้ว, ปราณี สารธรรมสมบัติ,
พงษ์เทพ พวงเสมา, วันนิกิต จารุสมบัติ, สมจิตร รูปเหมาะ,
สมชาย พงษ์กมล, สมโภชน์ ราชแพทยาคม, สมศรี นาคจำรัสศรี,
สุกัญญา ถิระตยาพิทักษ์, สุภาพร กิตติเดช, สุภาวดี เลิศสถิตย์,
อริณพ ปัญจภักดี, อมรภัทร พงษ์พันธุ์, อมราลักษณ์ รักวงศ์,
อรุณศรี บัวชุมสุข, อลิสา มาพมงคล, อ่อนฟ้า เวชชาชีวะ

ฝ่ายประสานงาน

กานต์พิชชา ปิ่นแก้ว, จิตตา กิตติเสถียรธนนท์, ภิวงทอง สุวรรณรัตน์

ฝ่ายพิสูจน์อักษร

วิบูลย์ลักษณ์ มีชัย, สิริพร เลิศธรรมเทวี

ฝ่ายประชาสัมพันธ์

สุภาวดี แก้วประดับ

ฝ่ายจัดการทั่วไป

กานต์พิชชา ปิ่นแก้ว, เขมจิรา ชันแก้ว, ดลฤทธิ ตโมหรณวงศ์, ดวงกมล
ธงสีเหลือง, ธัญมน สิ้นสำอาง, รุ่งทิศา ศรีสภา, วชิร สิงหาราช, สมภาพ กลิ่นหอม

พิมพ์ที่

สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา
ถนนสามเสน กรุงเทพฯ 10300 โทร. 0-2243-0611-3

บทความ/ข้อความ หรือความเห็นใด ๆ ที่ปรากฏใน “สลค.สาร”
เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียนซึ่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
และกองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วย

กคพีธราชธรรม : ธรรมเนียมปฏิบัติทางรัฐธรรมนูญ (Convention of the Constitution) ในยุคประชาธิปไตยโลกาภิวัตน์*

โดย ศาสตราจารย์ ดร.บรรศักดิ์ อุวรรณโน

นักทฤษฎีในวิชากฎหมายรัฐธรรมนูญชั้นบรมครูอย่าง A.V.Dicey, Sir Ivor Jennings หรือชาวฝรั่งเศสอย่าง Pierre Avril ไปจนถึงศาลฎีกาแคนาดาในความเห็นที่ให้เกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแคนาดา เมื่อวันที่ 28 กันยายน ค.ศ. 1981 ต่างก็ยอมรับว่า ในระบบรัฐธรรมนูญประชาธิปไตยสมัยใหม่นั้น ไม่ได้มีแต่รัฐธรรมนูญที่เป็นลายลักษณ์อักษรเท่านั้น แต่ยังมีประเพณีการปกครองประเทศในระบอบประชาธิปไตย ที่มีชื่อเรียกเป็นภาษาวิชาการว่า “ธรรมเนียมปฏิบัติทางรัฐธรรมนูญ” หรือ Convention of the Constitution อยู่ด้วย

ธรรมเนียมปฏิบัติทางรัฐธรรมนูญเป็นทางปฏิบัติที่กระทำสืบต่อกันมา จนเป็นที่ยอมรับ (consensus) จนมีความรู้สึกว่าจะต้องปฏิบัติตาม (ภาษาละติน เรียกว่า opinio juris) หรือมีผลผูกพัน (binding) แต่ฟ้องร้องกันไม่ได้ในศาล

* คัดตัดตอนจากบทความเรื่อง ทศพิธราชธรรมกับพระมหากษัตริย์ไทย (The Ten Royal Good Governance Principles and the Thai Monarchy) โดย ศาสตราจารย์ ดร.บรรศักดิ์ อุวรรณโน ซึ่งได้ตีพิมพ์ใน สลค.สาร ปีที่ 14 ฉบับที่ 6 เดือนมิถุนายน 2549

หมายเหตุ : มาตราต่าง ๆ ของรัฐธรรมนูญที่ปรากฏอยู่ในบทความนี้เป็นมาตราของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

ดังนั้น โดยปกติธรรมเนียมปฏิบัติจะไม่มีบัญญัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษร แต่ถ้าตกลงยอมรับกันว่า จะปฏิบัติตามนั้นอย่างชัดแจ้ง จะทำให้เป็นลายลักษณ์อักษรก็ได้ เช่น Statute of Westminster (1931) ซึ่งอังกฤษยอมรับในเอกราชของอาณานิคมที่ใช้ภาษาอังกฤษ (Dominion) ไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ลักษณะสำคัญอีกประการหนึ่งของธรรมเนียมปฏิบัติทางรัฐธรรมนูญก็คือ สภาพบังคับ (sanction) ของการฝ่าฝืนธรรมเนียมปฏิบัติทางรัฐธรรมนูญ ก็คือ สภาพบังคับทางการเมือง ไม่ใช่สภาพบังคับทางกฎหมายที่ฟ้องร้องกันได้ในศาล ตัวอย่างที่ยกกัน ก็เช่น พระมหากษัตริย์อังกฤษมีพระราชอำนาจที่จะไม่ทรงเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัติที่รัฐสภาพิจารณาแล้ว (royal prerogative of refusal to give royal assent) อย่างไรก็ตาม แต่ตั้งแต่ ค.ศ.1708 ซึ่งพระบรมราชินีนาถแอนน์ (Queen Anne) ทรงปฏิเสธที่จะลงพระปรมาภิไธยในร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยอาสาสมัครติดอาวุธของสกอตแลนด์ (The Scottish Militia Bill) อันเป็นปีที่ทรงใช้พระราชอำนาจยับยั้งร่างกฎหมายครั้งสุดท้ายในประวัติศาสตร์อังกฤษ พระมหากษัตริย์อังกฤษก็ไม่เคยทรงยับยั้งร่างกฎหมายอีกเลย จนเกิดเป็นธรรมเนียมปฏิบัติที่ยอมรับกันในอังกฤษว่า พระมหากษัตริย์จะไม่ทรงยับยั้งร่างกฎหมายที่ผ่านสภามาแล้ว คำถามก็คือ ถ้าทรงฝ่าฝืนธรรมเนียมปฏิบัติโดยทรงยับยั้งร่างกฎหมายในเวลานี้ ทรงกระทำได้ตามกฎหมายหรือไม่ คำตอบก็คือ ทรงกระทำได้โดยชอบด้วยกฎหมาย (legal) แต่การนั้นเป็นการฝ่าฝืนธรรมเนียมปฏิบัติ (unconventional) จึงไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ (unconstitutional) แต่ไปฟ้องที่ศาลไหน ศาลก็จะไม่รับฟ้อง คงมีแต่สภาพบังคับทางการเมืองที่อาจทรงถูกวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองเท่านั้น

นี่เป็นตัวอย่างธรรมเนียมปฏิบัติของรัฐธรรมนูญของอังกฤษไม่ใช่ของไทย เพราะพระมหากษัตริย์ไทยทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจตามรัฐธรรมนูญ (มาตรา 94) ที่จะทรงยับยั้งร่างกฎหมาย และทรงใช้พระราชอำนาจตามรัฐธรรมนูญนั้นโดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญทุกประการ เมื่อพระราชนานร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และร่างพระราชบัญญัติเหรียญเฉลิมพระเกียรติฯ ที่มีความผิดพลาดคืบมา และรัฐสภาก็ประชุมร่วมกันมีมติไม่ยืนยันร่างพระราชบัญญัติทั้งสอง เป็นเหตุให้ร่างกฎหมายทั้งสองตกไป ดังจะกล่าวถึงต่อไปข้างหน้า ดังนั้น จะถือว่าในประเทศไทยมีธรรมเนียมปฏิบัติของรัฐธรรมนูญว่า พระมหากษัตริย์จะไม่ยับยั้งร่างกฎหมายทุกกรณีอย่างในอังกฤษไม่ได้ เพราะทางปฏิบัติ (practices) และการยอมรับ (consensus) ในเรื่องนี้ต่างกัน แต่อาจต้องถือในทางตรงกันข้ามว่า ถ้าทรงยับยั้งร่างกฎหมายที่ผิดพลาด รัฐสภาจะไม่ยืนยัน !

สำหรับหน้าที่ของธรรมเนียมปฏิบัติทางรัฐธรรมนูญนั้น Sir Ivor Jennings เปรียบเทียบไว้ว่า ถ้ารัฐธรรมนูญซึ่งเป็นตัวบทกฎหมายเปรียบเหมือนโครงกระดูก (skeleton) ธรรมเนียมปฏิบัติทางรัฐธรรมนูญก็เปรียบเหมือนเลือดและเนื้อ (chairs and blood) ที่หล่อหุ้มโครงกระดูกให้มีชีวิตชีวา ศาสตราจารย์แคนาดาอธิบายเรื่องนี้ต่อไปว่า “จุดประสงค์ใหญ่ของธรรมเนียมปฏิบัติทางรัฐธรรมนูญทั้งหลาย ก็คือการทำให้อำนาจของรัฐธรรมนูญ (ซึ่งอาจล้าสมัยไปแล้ว—ผู้เขียนเติมเอง) เดินไปตามหลักและระบบคุณค่าทางรัฐธรรมนูญของแต่ละยุค” พูด่าง ๆ ก็คือ ธรรมเนียมปฏิบัติทางรัฐธรรมนูญจะทำให้รัฐธรรมนูญมีชีวิตได้โดยไม่ตกยุค และโดยไม่ต้องแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญอย่างเป็นทางการ

สำหรับทศพิธราชธรรมนั้น เป็นที่แน่ชัดว่า จุดกำเนิดอยู่ตรงที่ต้องการเป็นเครื่องเหนี่ยวรั้งพระราชอำนาจอันล้นพ้นของพระมหากษัตริย์ในระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันได้ทรงทำให้หลักนี้กลายเป็น “เลือดเนื้อที่หล่อหุ้มโครงกระดูก” ของรัฐธรรมนูญประชาธิปไตยได้อย่างเหมาะสม

ความจริง ถ้าพิจารณาบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญไทยในยุคประชาธิปไตยตั้งแต่ปี 2475 มาจนถึงปัจจุบัน ก็พบว่า “โครงกระดูก” ดังกล่าว มีลักษณะคล้ายกันคือ รัฐธรรมนูญยืนยันว่า อำนาจอธิปไตยมาจากปวงชนชาวไทย (แม้ว่าบางฉบับจะใช้คำว่า “เป็นของ” ก็ตาม) และรัฐธรรมนูญก็ถวายให้พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจนั้นแทนปวงชนผ่านองค์กรตามรัฐธรรมนูญ คือ รัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล โดยต้องทรงใช้ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด (ดูมาตรา 3 ของรัฐธรรมนูญปัจจุบัน) เราจึงเรียกระบบการปกครองแบบนี้ว่า “พระมหากษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญ” (Constitutional Monarchy) เช่น ทรงลงพระปรมาภิไธยตราพระราชบัญญัติที่ผ่านการพิจารณาของสภามาแล้ว ทรงสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูต ทรงตราพระราชกฤษฎีกา หรือทรงแต่งตั้งข้าราชการระดับ 10 ขึ้นไป ตามคำกราบบังคมทูลฯ แนะนำของคณะรัฐมนตรี เป็นต้น และต้องมีการลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ (countersign) โดยรัฐมนตรีหรือผู้ที่รัฐธรรมนูญกำหนด เช่น ในการแต่งตั้งองค์กฤษฎีกา ประธานวุฒิสภา ก็ถวายคำแนะนำและลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ เมื่อเป็นเช่นนี้ ก็ถือว่า พระมหากษัตริย์ไม่ได้มีพระราชดำริทางการเมืองแต่ประการใด ผู้กราบบังคมทูลฯ แนะนำ และลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ ต่างหากที่มีเจตจำนงและความรับผิดชอบทางการเมือง จึงกล่าวว่า “พระมหากษัตริย์จะไม่ทรงกระทำผิดเลย” (The King can do no wrong) ผู้กราบบังคมทูลฯ แนะนำและลงนามรับสนองพระบรมราชโองการต่างหาก ที่มีความรับผิดชอบทางการเมืองหรือกฎหมาย ด้วยเหตุนี้ นาย Walter Bagehot นักรัฐศาสตร์อังกฤษ ผู้เลื่องชื่อ ผู้เขียนหนังสือเรื่อง The English Constitution ถือว่า สถาบันพระมหากษัตริย์เป็นเพียง “ส่วนอันทรงเกียรติยศ” ของรัฐธรรมนูญ (dignified part of the Constitution) ในขณะที่รัฐสภา และคณะรัฐมนตรีเป็น “ส่วนปฏิบัติการ” (efficient parts of the Constitution) แต่ Bagehot ก็ยังตั้งข้อสังเกตว่า แม้กระนั้นก็ตาม “พระมหากษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญอย่างของอังกฤษก็มีพระราชสิทธิที่จะทรงได้รับการปรึกษา, ทรงสนับสุนน และทรงตักเตือน” (The right to be consulted, the right to encourage, the right to warn—Bagehot, P.67) และเห็นว่า พระมหากษัตริย์ที่ทรงครองราชย์มานาน ทรงมีประสบการณ์มาก จะทรงใช้พระราชสิทธิธรรมนี้ได้อย่างเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติอย่างยิ่ง ยากที่สถาบันการเมืองอื่นจะทำได้

ถ้าพิจารณาหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามแบบอย่างของประเทศต้นฉบับนี้ ก็หมายความว่า องค์การตามรัฐธรรมนูญทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นรัฐสภา หรือคณะรัฐมนตรีที่เป็น “ส่วนปฏิบัติการ” ย่อมมีอำนาจตัดสินใจ (decision making power) ว่าจะทำหรือไม่ทำอะไร เมื่อใด และอย่างไร แต่พระมหากษัตริย์จะไม่ทรงตัดสินใจพระทัยในการบริหารราชการแผ่นดินเอง แต่ทรงไว้ซึ่งพระราชสิทธิที่จะทรงแนะนำหรือตักเตือน (advisory power)

หลักการข้อนี้ ถ้าสำรวจพระราชจรรยาตลอดรัชสมัย 60 ปี ก็พบว่า ทรงยึดมั่นอย่างดียิ่งเยี่ยม ไม่เคยเลยที่จะทรงล่วงล้ำออกจากหลักดังกล่าว ดังตัวอย่างต่าง ๆ ดังนี้

กรณีแรก คือ *กรณีที่พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้นายกรัฐมนตรีเข้าเฝ้ากราบบังคมทูล* *ข้อราชการทุกครั้ง*ที่ขอเฝ้า *และสิ่งที่รับสั่งกับนายกรัฐมนตรีก็จะเป็นความลับ* หากนายกรัฐมนตรี *รับพระราชกระแสแล้วนำมาปฏิบัติก็ต้องถือว่าเป็นความรับผิดชอบของนายกรัฐมนตรีเอง จะไปอ้าง* *พระราชกระแสไม่ได้* อย่างไรก็ตาม ในเรื่องนี้มีข้อยกเว้นที่เห็นชัดอยู่สองเรื่อง คือ เรื่องแรก เป็นกรณีที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชปรารภเรื่อง ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินต่อนายกรัฐมนตรี (พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร) และนายกรัฐมนตรีได้ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเชิญพระราชปรารภ ดังกล่าวทำเป็นหนังสือถึงประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และต่อมาคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ก็ได้ขอให้คุณหญิงจางวรรณ เมณฑกา กลับเข้าทำหน้าที่ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินตามพระราชปรารภนั้น เรื่องนี้ ถ้าพิจารณาให้ดีจะเห็นได้ว่าการนำพระราชปรารภที่รับสั่งกับนายกรัฐมนตรีมากล่าวอ้าง ในหนังสือได้ ก็เพราะมีพระบรมราชานุญาตแล้ว หากไม่มีพระบรมราชานุญาตดังกล่าวก็ต้องถือว่า กระทำละเมิดธรรมเนียมปฏิบัติทางรัฐธรรมนูญ อย่างไรก็ตาม แม้มีพระบรมราชานุญาตให้อ้างได้ แต่ความรับผิดชอบทางการเมือง และทางกฎหมายทั้งปวงก็ยังคงอยู่ที่องค์กรที่เป็น “ส่วนปฏิบัติการ” กล่าวคือ นายกรัฐมนตรี และคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินนั่นเอง เพราะ “พระราชปรารภ” ก็เป็นเพียง พระราชปรารภ แต่เมื่อนายกรัฐมนตรีทำหนังสือเชิญพระราชปรารภไปแจ้งกับคณะกรรมการตรวจเงิน แผ่นดิน ก็ต้องถือว่า นายกรัฐมนตรีได้ลงนามในหนังสือดังกล่าว**รับสนองพระราชปรารภแล้ว** ตาม รัฐธรรมนูญ มาตรา 231 ซึ่งบัญญัติว่า *“บทกฎหมาย พระราชหัตถเลขา และพระบรมราชโองการ อันเกี่ยวกับราชการแผ่นดิน ต้องมีรัฐมนตรีลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ เว้นแต่ที่บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ในรัฐธรรมนูญนี้”* และเมื่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินขอให้คุณหญิงจางวรรณฯ กลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ ก็ต้องถือว่าเป็นการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ต้องรับผิดชอบเอง

กรณีที่สองก็คือ *กรณีที่ทรงมีพระราชดำรัสต่อประธานศาลปกครองสูงสุด และประธานศาลฎีกา* *ซึ่งนำคณะตุลาการศาลปกครองสูงสุด และผู้พิพากษาเข้าเฝ้าถวายสัตย์ปฏิญาณตามรัฐธรรมนูญ* เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2549 เองก็เช่นกัน พระราชดำรัสในกรณีนี้**พระราชทานอย่างเปิดเผย** ในเรื่อง ที่เกี่ยวกับการถวายสัตย์ปฏิญาณและสถานการณ์วิกฤตของบ้านเมือง ซึ่งปกติจะไม่ทรงกระทำ นอกจาก

ในภาวะไม่ปกติจริง ๆ กรณีเช่นนี้ หลักเรื่องความลับ และการห้ามอ้างอิงก็ควรจะได้รับการยกเว้น แต่หลักเรื่อง *The King can do no wrong* ยังคงต้องถือว่าคงอยู่ ดังนั้น การดำเนินการใด ๆ ตามพระราชดำรัสก็ต้องเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบขององค์กรและบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งอันเป็น “ส่วนปฏิบัติการ” ของรัฐธรรมนูญนั่นเอง

เกี่ยวกับพระราชดำรัสองค์นี้นั้น มีนักวิชาการชาวต่างประเทศได้วิเคราะห์ไว้อย่างน่าสนใจว่า การที่ทุกฝ่ายตั้งความหวังให้พระมหากษัตริย์ทรงแทรกแซง (intervene) และไกล่เกลี่ยปัญหาทางการเมือง ดังมีพระราชดำรัสว่า “...จะมาให้พระมหากษัตริย์เป็นผู้ตัดสิน...” นั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกลับทรงชี้ให้ผู้พิพากษาและตุลาการเห็นหัวใจของปัญหาว่า สิ่งที่เขาตกอยู่คือการตรวจสอบจากฝ่ายศาล ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญในการวินิจฉัยข้อพิพาท และผู้เขียนก็สรุปไว้อย่างน่าฟังว่า “ผู้พิพากษาวิจารณ์ทั้งหลายอาจอ้างว่า ในวังมีอำนาจสูงสุด แต่การที่ทรงชี้ไปที่ศาล ให้ศาลทำหน้าที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงแสดงให้เห็นว่า ทรงสนับสนุนประชาธิปไตยในประเทศไทย” และทรงสนับสนุนพหุนิยม (pluralism) (จากบทความนาย Michael Vatikiotis, International Herald Tribune, May 19, 2006, 7) บทวิเคราะห์นี้แสดงให้เห็นว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงยึดมั่นอยู่ในบทบาทของพระมหากษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญ คือ ทรงแนะนำให้องค์กรตามรัฐธรรมนูญทำหน้าที่ของตนเอง ไม่ใช่ให้พระมหากษัตริย์มาทรงกระทำสิ่งที่ผิดหน้าที่ในรัฐธรรมนูญ

ความจริง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไม่ได้ “ทรงแนะนำ ทรงสนับสนุน และทรงดักเตือน” เฉพาะองค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญเท่านั้น แต่ทรงมีพระมหากรุณา “แนะนำ สนับสนุน และดักเตือน” บุคคลกลุ่มต่าง ๆ และประชาชนโดยทั่วไปโดยผ่านพระบรมราโชวาท พระราชดำรัสในโอกาสต่าง ๆ ทั้งปี ดังจะเห็นได้จากการที่สำนักพระราชพิธีได้จัดพิมพ์ประมวลพระบรมราโชวาท และพระราชดำรัสดังกล่าวทุกปี หากพิจารณาให้ดีจะเห็นได้ว่าพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสต่าง ๆ นั้น ได้ชี้แนะแนวทางที่ดีที่ควรปฏิบัติหรือละเว้นทั้งในการปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละคน และในการประพฤติปฏิบัติในทางส่วนตัว ในฐานะพลเมืองที่ดี โดยเฉพาะทรงเน้นความซื่อสัตย์ สุจริต ความถูกต้อง ความมีศีลธรรม จริยธรรม ดังนั้น บุคคลทั้งหลายจึงนิยมอ้างอิงพระบรมราโชวาท และพระราชดำรัสมาใช้เป็นแนวทางที่ปฏิบัติตลอดมา ซึ่งนอกจากจะแสดงให้เห็นถึงการที่ทรงยึดมั่นในหลัก “อริยธนะ” อย่างเคร่งครัด และทรงเผยแพร่ให้ผู้อื่นยึดมั่นด้วยแล้ว ยังแสดงให้เห็นถึงความเป็น “ครู” ผู้ชี้ทางที่ถูกต้องให้ทุกฝ่ายทั้งฝ่ายองค์กรตามรัฐธรรมนูญและฝ่ายประชาชน ส่วนผู้ที่รับพระบรมราโชวาทหรือพระราชดำรัสจะนำไปปฏิบัติหรือไม่ ก็ไม่มีกฎหมายบังคับ ผู้ปฏิบัติตามก็จะได้ผลกับตนเอง เหมือน ๆ กับผู้ไม่ปฏิบัติตามก็จะไม่ได้รับผล พระราชจริยวัตรดังกล่าว นอกจากจะสอดคล้องกับทศพิธราชธรรมแล้ว ยังสอดคล้องกับหลักการของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขแบบสมัยใหม่ทุกประการ โดยนัยนี้ พระมหากษัตริย์ไทยในระบอบประชาธิปไตยจึงดำรงสถานะ “ศีลธรรมของสังคม” ด้วย (นาย Bagehot เรียก virtuous sovereign ของอังกฤษว่าเป็น the head of our morality, Bagehot P.47)

ด้วยเหตุที่พระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสทุกองค์เป็นไปตามหลักแห่งความถูกต้องเที่ยงธรรม (อริยธนะ) ในทศพิธราชธรรมโดยสม่ำเสมอนี้เอง ที่ทำให้เมื่อบ้านเมืองเกิดภาวะวิกฤตขึ้นคราใด และองค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งเป็น “ส่วนปฏิบัติการ” ไม่สามารถแก้ปัญหาได้ ประชาชนชาวไทยทุกคนจึงรอคอยพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องตามหลักอริยธนะ เมื่อได้รับพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางแล้ว ทุกฝ่ายก็พร้อมปฏิบัติตามนั้นโดยสนิทใจ ทำให้บ้านเมืองที่ร้อนรุ่ม สงบเย็นลงได้อย่างมหัศจรรย์ ดังเช่นกรณีที่เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2516 และเหตุการณ์เดือนพฤษภาคม 2535 เรื่อยลงมาถึงพระราชดำรัสเมื่อวันที่ 25 เมษายน 2549

ข้อนี้ ทำให้พระราชสถานะทางสังคมของสถาบันพระมหากษัตริย์ไทยมีลักษณะเป็น “องค์
กรรมการและผู้ประสาน (รอยรั้ว) สูงสุดของชาติ” (Supreme Arbitrator and Conciliator of the Nation)
ซึ่งประมุขของรัฐแบบประธานาธิบดียากนักที่จะเป็นได้ เพราะเป็นนักการเมืองและมีฝักฝ่ายในทาง
การเมือง ในขณะที่ประชาชนชาวไทยและองค์กรทางการเมืองไทยต่างยินดีปฏิบัติตามพระราชดำรัส
แนะนำของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโดยสนิทใจ เพราะว่า ทรงไม่เป็นฝักฝ่ายทางการเมือง ทรงยึด
ประโยชน์ของบ้านเมืองและประชาชนเป็นหลัก และทรงแนะนำแต่สิ่งที่ถูกต้องตามครรลองรัฐธรรมนูญ
และกฎหมาย

อันที่จริง ถ้าเราจะย้อนไปดูพระราชจริยวัตรตามรัฐธรรมนูญที่ผ่านมามาตลอดรัชกาล ก็จะเห็นได้ว่า
ทรงยึดมั่นในรัฐธรรมนูญอย่างเคร่งครัด และทรงอนุโลมตามธรรมเนียมปฏิบัติทางรัฐธรรมนูญในคดี
ประธาธิปไตยมาโดยตลอดสม่ำเสมอ ดังพระราชดำรัสที่ว่า “**ไม่เคยสั่งการอะไรที่ไม่มีความถูกต้องของ
บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย...**” ดังนั้น เมื่อเกิดความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างกลุ่มที่ไม่พอใจ
รัฐบาลของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร และรัฐบาล และมีผู้เสนอให้นายกรัฐมนตรีลาออก และขอให้ทรง
แต่งตั้งนายกรัฐมนตรีโดยอ้างว่า เป็นพระราชอำนาจในการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี และเมื่อไม่มี
สภาผู้แทนราษฎรแล้วก็ยังเป็นพระราชอำนาจสิทธิ์ขาดที่จะมีพระบรมราชวินิจฉัยเลือกผู้ใดมาเป็น
นายกรัฐมนตรีก็ได้ โดยผู้เสนออ้างมาตรา 7 ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งบัญญัติว่า

**“ในเมื่อไม่มีบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้บังคับแก่กรณีใด ให้วินิจฉัยกรณีนั้นไปตามประเพณี
การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข”**

ความจริง ผู้เสนอข้อเสนอนี้ก็ทราบดีว่า หากทรงใช้พระราชอำนาจตามข้อเสนอนั้น จะต้อง
ยกเว้นการใช้รัฐธรรมนูญหลายมาตราด้วยกัน กล่าวคือ ต้องยกเว้นมาตรา 201 วรรคสองที่ว่า
“นายกรัฐมนตรีต้องแต่งตั้งจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือผู้เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
แต่พ้นสมาชิกภาพตามมาตรา 118 (7) ในอายุของสภาผู้แทนราษฎรชุดเดียวกัน” รวมทั้งต้องยกเว้น
มาตรา 202 และ 203 ซึ่งว่าด้วยการให้สภาผู้แทนราษฎรลงมติให้ความเห็นชอบแก่ผู้สมควรได้รับการแต่งตั้ง
เป็นนายกรัฐมนตรีด้วย นอกจากนั้น ยังคงต้องยกเว้นมาตรา 201 วรรคสาม เพื่อให้ประธานวุฒิสภา
ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแทนประธานสภาผู้แทนราษฎรซึ่งพ้นตำแหน่งไปเพราะ
การยุบสภาผู้แทนราษฎร และท้ายที่สุดก็ต้องยกเว้นมาตรา 215 วรรคสอง เพื่อให้คณะรัฐมนตรีชุดเดิม

พันตำแหน่งทั้งหมดโดยไม่ต้องอยู่ปฏิบัติหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด รวมทั้งการยกเว้นมาตรา 211 โดยให้คณะรัฐมนตรีบริหารราชการแผ่นดินได้โดยไม่ต้องแถลงนโยบายต่อรัฐสภาก่อน (เพราะไม่มีรัฐสภา)

ทั้งหมดนี้ จึงเป็นที่มาของพระราชดำรัสที่ว่า “ข้าพเจ้ามีความเดือดร้อนมาก ที่เอะอะอะไร ก็ขอพระราชทานนายกพระราชทาน ซึ่งไม่ใช่การปกครองแบบประชาธิปไตย ถ้าไปอ้างมาตรา 7 ของรัฐธรรมนูญเป็นการอ้างที่ผิด มันอ้างไม่ได้ มาตรา 7 มี 2 บรรทัดว่า อะไรที่ไม่มีในรัฐธรรมนูญ ก็ให้ปฏิบัติตามประเพณี หรือตามที่เคยทำมา...” และ “ยืนยันว่ามาตรา 7 นั้น ไม่ได้หมายถึงมอบให้พระมหากษัตริย์มีอำนาจที่จะทำอะไร ตามใจชอบ ...” และทรงรับสั่งถึงกรณีการแต่งตั้งนายสัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรีภายหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ว่า “เข้างถึงเมื่อครั้งก่อนนี้ เมื่อรัฐบาลของอาจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์ ตอนนั้นไม่ได้ทำเกินอำนาจของพระมหากษัตริย์ ตอนนั้นมีสภา... ประธานสภา รองประธานสภามีอยู่... ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ คือ รองประธานสภานิติบัญญัติ นายทวี แสงช้า ... มีกฎเกณฑ์รองรับ... สภานามม้า (สมัชชาแห่งชาติ-ผู้เขียนเติมความในวงเล็บเอง) ก็ไม่ผิดกฎหมาย เพราะว่านายกรัฐมนตรีเป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ นายกรัฐมนตรีคือนายสัญญา ธรรมศักดิ์ ได้รับสนองพระบรมราชโองการ ก็สบายใจว่า ทำอะไรแบบถูกต้องตามครรลองรัฐธรรมนูญ...”

ผู้ที่มีความสนใจประวัติศาสตร์การเมืองการปกครองไทยคงระลึกได้ว่า เมื่อเกิดเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 นั้น ประเทศไทยใช้รัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2515 และเมื่อเกิดวิกฤตขึ้น จอมพล ถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรีลาออก จึงมีประกาศพระบรมราชโองการแต่งตั้งนายสัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรมาตรา 14 ซึ่งบัญญัติว่า

“พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีคนหนึ่ง และรัฐมนตรีตามที่นายกรัฐมนตรีถวายคำแนะนำ และมีจำนวนตามสมควรประกอบเป็นคณะรัฐมนตรี มีหน้าที่บริหารราชการแผ่นดิน”

ทั้งนี้ โดยมีนายทวี แสงช้า รองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติลงนามรับสนองพระบรมราชโองการตามมาตรา 18 วรรคสองของรัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรที่บัญญัติว่า

“การแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี ให้ประธานสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ”

การแต่งตั้งนายสัญญา ธรรมศักดิ์ จึงเป็นไปตามรัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2515 มาตรา 14 และมาตรา 18 วรรคสองทุกประการ ไม่ได้มีการยกเว้นบทบัญญัติใด ๆ ในรัฐธรรมนูญการปกครองฯ เลยแม้แต่น้อย

แม้แต่การยุบสภานิติบัญญัติแห่งชาติและการแต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติขึ้นใหม่ในวิกฤตเดียวกันนั้น ก็เป็นไปตามรัฐธรรมนูญทุกประการ กล่าวคือ ในช่วงปลายเดือนพฤศจิกายนและต้นเดือนธันวาคม 2516 สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญการปกครอง ซึ่งจอมพล ถนอม กิตติขจร กราบบังคมทูลฯ คำแนะนำให้ทรงแต่งตั้ง 299 คน ได้ทยอยกันลาออกจนเหลือเพียง 11 คน จนถึงวันที่ 10 ธันวาคม 2516 จึงได้มีประกาศพระบรมราชโองการแต่งตั้งสมาชิกสมัชชาแห่งชาติ 2,347 คน และโดยที่มีสมาชิกจำนวนมากจึงให้ราชตฤณมัยสมาคม (สนามม้านางเลิ้ง) เปิดประชุมเพื่อทำหน้าที่เลือกสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จึงเรียกกันในภาษาปากว่า “สนามม้า”

ในพระบรมราชโองการแต่งตั้งสมัชชาแห่งชาติมีความตอนหนึ่งว่า “มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่สถานการณ์ปัจจุบันยังไม่เป็นที่ไว้วางใจ และรากฐานการปกครอง

ราชอาณาจักรก่อนที่จะได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญนั้น ยังไม่มั่นคงพอที่จะทรงไว้ว่าพระราชหฤทัยได้นอกจากนั้น ยังมีพระราชประสงค์ที่จะให้ประชากรราษฎรได้เข้ามามีส่วนในการวางรากฐานแห่งการปกครองเสียแต่ต้นมือ ในการนี้ จะต้องแต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติขึ้นให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน และโดยที่มเด็จพระราชดำริว่า สภานิติบัญญัติแห่งชาตินั้นควรประกอบด้วย บุคคลผู้เป็นตัวแทนกลุ่มผลประโยชน์ อาชีพ วิชาความรู้ ตลอดจนทรรศนะและแนวความคิดทางการเมืองให้มากและกว้างขวางที่สุด จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แต่งตั้งสมัชชาแห่งชาติขึ้น ประกอบด้วยบุคคลผู้มีรายนามท้ายประกาศพระบรมราชโองการนี้ และให้สมัชชาแห่งชาติประชุมกันเลือกบุคคลที่เหมาะสมจากสมาชิกสมัชชาแห่งชาติจำนวนหนึ่ง แล้วนำรายชื่อขึ้นกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งบุคคลเหล่านั้นเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป”

ประกาศพระบรมราชโองการนี้มีนายสัญญา ธรรมศักดิ์ นายกรัฐมนตรีลงนามรับสนองพระบรมราชโองการตามมาตรา 18 วรรคหนึ่งของรัฐธรรมนูญการปกครองฯ ซึ่งบัญญัติว่า “บรรดาบทกฎหมายพระราชหัตถเลขา และพระบรมราชโองการใด ๆ อันเกี่ยวกับราชการแผ่นดิน ต้องมีนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ”

ต่อมาเมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2516 นายสัญญา ธรรมศักดิ์ นายกรัฐมนตรีก็ทูลเกล้าฯ ถวายพระราชกฤษฎีกายุบสภานิติบัญญัติแห่งชาติพร้อมลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ โดยมีความในพระราชกฤษฎีกาดังต่อไปนี้ว่า “โดยที่ทรงพระราชดำริว่า สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติจำนวนมากได้แสดงความจำนงขอลาออกจากสมาชิกภาพ และประกอบกับสมาชิกที่เหลืออยู่มีจำนวนไม่เพียงพอที่จะเป็นองค์ประชุมทางสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ฉะนั้น สมควรยุบสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อจะได้แต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติขึ้นใหม่ให้เป็นการสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน”

ครั้นเมื่อมีการประชุมสมัชชาแห่งชาติเมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2516 เลือกกันเอง ได้ผู้สมควรเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ 299 คนแล้ว นายกรัฐมนตรีก็นำรายชื่อขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งทั้ง 299 คน เป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยมีนายกรัฐมนตรีลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ อันเป็นไปตามรัฐธรรมนูญการปกครองฯ มาตรา 18 วรรคหนึ่ง และเป็นไปตามหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขทุกประการ

แม้ในเหตุการณ์วิกฤตเดือนพฤษภาคม 2535 ซึ่งเกิดการเผชิญหน้ากันอย่างรุนแรงระหว่างฝ่ายต่อต้านรัฐบาลและฝ่ายรัฐบาล จนเกิดความรุนแรงเสียเลือดเนื้อ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ทรงดำรงพระองค์เป็นพระมหากษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญอย่างมั่นคง กล่าวคือ ไม่ทรงแทรกแซงและตัดสินพระทัยทางการเมืองใด ๆ เลย หากทรงมีพระมหากรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พลตรี จำลอง ศรีเมือง และพลเอก สุจินดา คราประยูร คู่กรณีในความขัดแย้งเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทพร้อมนายสัญญา ธรรมศักดิ์ ประธานองคมนตรี และพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ องคมนตรีและรัฐบุรุษ เมื่อเวลาประมาณ 20 นาฬิกาเศษของเมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2535 และพระราชทานกระแสพระราชดำรัสทรง “ตักเตือน” (right to warn) ทั้ง 2 ฝ่าย ดังนี้

“คงไม่เป็นที่แปลกใจทำไมถึงเชิญให้ท่านมาพบกันแบบนี้ เพราะว่าทุกคนก็ทราบว่าการณ์มีความยุ่งเหยิงอย่างไร และก็จะทำให้ประเทศชาติล่มจมไปได้ แต่ที่จะแปลกใจก็อาจจะมีความไม่เชิญ พลเอก สุจินดา คราประยูร และพลตรี จำลอง ศรีเมือง เพราะว่าอาจจะมีความผู้ที่เป็นตัวแสดงตัวละครมากกว่านี้ แต่ที่เชิญมาเพราะว่าตั้งแต่แรกที่มีเหตุการณ์ สองท่านเป็นผู้ที่เผชิญหน้ากัน และก็เป็นที่สุดการต่อสู้หรือการเผชิญหน้ากว้างขวางออกไป ถึงได้เชิญสองท่านมา

การเผชิญหน้าตอนแรก ก็เห็นจุดประสงค์ของทั้งสองฝ่ายได้ชัดเจนพอสมควร แต่ต่อมาภายหลัง 10 กว่าวัน ก็เห็นแล้วว่าการเผชิญหน้านั้น เปลี่ยนโฉมหน้าไปอย่างมาก จนกระทั่งผลจะออกมาอย่างไรก็ตาม ก็เสียทั้งนั้น เพราะว่าทำให้มีความเสียหายในทางชีวิตเลือดเนื้อของคนจำนวนมากพอสมควร แล้วก็มี ความเสียหายทางวัตถุ ซึ่งเป็นของของส่วนราชการและส่วนบุคคล เป็นมูลค่ามากมาย นอกจากนั้น ก็มีความเสียหายในทางจิตใจ และในทางเศรษฐกิจของประเทศชาติ อย่างที่จะนับคณาไม่ได้ ฉะนั้นการที่จะเป็นไปอย่างนี้ต่อไป จะเป็นด้วยเหตุผลหรือต้นตออย่างไรก็ตาม เพราะเดี๋ยวนี้ เหตุผลเปลี่ยนไป ถ้าหากว่าเผชิญหน้ากันแบบนี้ต่อไป เมืองไทยมีแต่ล่มจมลงไป แล้วก็ทำให้ประเทศไทยที่เราสร้างเสริมขึ้นมาอย่างดีเป็นเวลานาน จะกลายเป็นประเทศที่ไม่มีความหมายหรือมีความหมายในทางลบอย่างมาก ซึ่งก็เริ่มปรากฏผลแล้ว ฉะนั้นจะต้องแก้ไข โดยที่ดูว่ามีข้อขัดแย้งอย่างไร แล้วก็พยายามที่จะแก้ไขตามลำดับ เพราะว่าเดี๋ยวนี้ปัญหาที่มีอยู่ทุกวันนี้ สองสามวันนี้นั้นมันเปลี่ยนไป ปัญหาไม่ใช่เรื่องของที่เรียกว่าการเมือง หรือเรียกว่าของการดำรงตำแหน่งอะไร มันเป็นปัญหาของการสืบทอดของประเทศชาติ ฉะนั้นจะต้องช่วยกันแก้ไข

มีผู้ที่ส่งข้อแนะนำในการแก้ไขสถานการณ์มาหลายฉบับหลายคน จำนวนเป็นร้อย แล้วก็ทั้งในเมืองไทยทั้งต่างประเทศก็ส่งมา ที่เขาส่งมา การแก้ไขหรือการแนะนำว่า เราควรจะทำอะไร ก็มีต่าง ๆ นานา ตั้งแต่ตอนแรก ก็บอกว่าให้แก้ไขด้วยวิธียุบสภา ซึ่งก็ได้หารือกับทุกฝ่ายที่เป็นสภา หมายความว่าพรรคการเมืองทั้งหมด 11 พรรค 1 ใน 11 พรรคนี้ คำตอบมีว่าไม่ควรยุบสภาเป็นส่วนมาก มี 1 รายที่บอกว่าควรยุบสภา ฉะนั้นการที่จะแก้ไขแบบที่เขาเสนอนั้นก็เป็นอันว่าตกไป นอกจากนั้นก็มีเป็นฎีกาและแนะนำวิธีการต่าง ๆ กัน ซึ่งก็ได้พยายามเสนอไปตามปกติ คือเวลาที่มีฎีกาขึ้นมาก็ส่งไปให้ทางสำนักคณะรัฐมนตรี หรือสำนักนายกรัฐมนตรี แต่ก็ไม่สามารถที่จะแก้ไขตามแบบนั้น ตกลงมีแบบยุบสภา และก็มีอีกแบบหนึ่งคือแบบแก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อให้ได้ตามประสงค์ที่ต้องการ หมายความว่าถึงประสงค์เดิมที่เกิดเผชิญหน้ากัน

ความจริงวิธีนี้ถ้าจำกันได้ เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2534 ก็ได้พูดต่อสมาคมที่มาพบจำนวนหลายพันคน แล้วก็ดูเหมือนว่าพอจะฟังกัน ฟังกันโดยดี เพราะเหตุผลที่มีอยู่ในนั้นดูจะแก้ปัญหาได้พอควร ตอนนั้นก็ขอย้ำว่าทำไมพูดอย่างนั้น...ว่าถ้าจะ “แก้ก่อนออก” ก็ได้ หรือ “ออกแล้วแก้” ก็ได้ อันนั้นทุกคนก็ทราบดีว่าเรื่องอะไร ก็เรื่องรัฐธรรมนูญ ซึ่งครั้งนั้นการแก้รัฐธรรมนูญก็ได้ทำมาตลอด มากกว่าฉบับเดิมที่ได้แก้ไขไว้ แล้วก็ก่อนที่จะไปพูดที่ศาลาสุติศาลก็ได้พบพลเอก สุจินดาฯ ก็ขออนุญาตเล่าให้ฟังว่าพบ พลเอก สุจินดาฯ แล้ว พลเอก สุจินดาฯ ก็เห็นด้วยว่าควรจะประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ และแก้ไขต่อไปได้ อันนี้ก็เป็นสิ่งที่ทำกันได้ และตอนหลังนี้ พลเอก สุจินดาฯ ก็ได้ยืนยันว่าแก้ไขได้ ก็ค่อย ๆ แก้ให้เข้าระเบียบ ให้เป็นแบบที่เรียกว่า “ประชาธิปไตย” ฉะนั้นก็ได้พูดตั้งหลายเดือนมาแล้วในวิธีการที่จะแก้ไขแล้ว ข้อสำคัญอยู่ที่ทำไมอยากให้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญ แม้จะถือว่ารัฐธรรมนูญนี้ยังไม่ครบถ้วนก็เพราะว่า เหตุรัฐธรรมนูญนี้มีคุณภาพพอใช้ได้ดีกว่าธรรมนูญการปกครองชั่วคราวที่ใช้มาเกือบปี เพราะเหตุว่ามีบางข้อบางมาตรา ซึ่งเป็นอันตราย แล้วก็ยังไม่ครบถ้วนในการที่จะใช้ปกครองประเทศ ฉะนั้นก็นึกว่า ถ้าหากว่าสามารถที่จะปฏิบัติตามที่ได้พูดในวันที่ 4 ธันวาคมนั้น ก็เท่ากับเป็นการกลับไปดูปัญหาแต่เดิม ไม่ใช่ปัญหานี้

ปัญหานี้ไม่ใช่ปัญหาของการบัญญัติหรือแก้ไขรัฐธรรมนูญ แต่ปัญหาทุกวันนี้ คือความปลอดภัย และขวัญของประชาชน ซึ่งเดี๋ยวนี้ประชาชนทั่วไปทุกแห่งทุกหนมีความหวาดระแวงว่าจะเกิดอันตราย มีความหวาดระแวงว่าประเทศชาติจะล่มจม โดยที่จะแก้ไขลำบาก ตามข่าวที่ได้ทราบมาจากต่างประเทศ เพราะเหตุว่าในขณะนี้ทั้งลูกชายทั้งลูกสาวก็อยู่ต่างประเทศ ทั้งสองก็ทราบดี แล้วก็ได้พยายามที่จะแจ้งกับคนที่อยู่ในประเทศเหล่านั้นว่า ประเทศไทยนี้จะยังแก้ไขสถานการณ์ได้ แต่ว่ารู้สึกว่าจะเป็นความคิดที่เป็นความคิดแบบหวังสูงไปหน่อย ถ้าหากว่าเราไม่ทำให้สถานการณ์อย่าง 3 วันที่ผ่านมาสิ้นสุดลงไปได้

ฉะนั้น ก็ขอให้ท่าน โดยเฉพาะสองท่าน พลเอก สุจินดาฯ และพลตรี จำลองฯ ช่วยกันคิด คือหันหน้าเข้าหากัน ไม่ใช่เผชิญหน้ากัน เพราะว่าเป็นประเทศของเราไม่ใช่ประเทศของหนึ่งคน สองคน เป็นประเทศของทุกคน ต้องเข้าหากัน ไม่เผชิญหน้ากันแก้ปัญหา เพราะว่าอันตรายมีอยู่ เวลาคนเราเกิดความบ้ำเลือด ปฏิบัติการรุนแรงต่อกันมันลืมหืมตา ลงท้ายก็ไม่ว่าดีกันเพราะอะไรแล้วก็จะแก้ปัญหาอะไร เพียงแต่ว่า จะต้องเอาชนะ แล้วก็ใครจะชนะ ไม่มีทางชนะ อันตรายทั้งนั้น มีแต่แพ้ คือ ต่างคนต่างแพ้ ผู้ที่เผชิญหน้าก็แพ้ แล้วก็ที่แพ้ที่สุดก็คือประเทศชาติ ประชาชนจะเป็นประชาชนทั้งประเทศ ไม่ใช่ประชาชนเฉพาะในกรุงเทพมหานคร ถ้าสมมติว่า กรุงเทพมหานครเสียหาย ประเทศก็เสียหายไปทั้งหมด แล้วก็จะมีประโยชน์อะไรที่จะทะนงตัวว่าชนะ เวลาอยู่บนกองสิ่งปรักหักพัง

ฉะนั้นจึงขอให้ทั้งสองท่านเข้ามา คือ ไม่เผชิญหน้าแต่ต้องหันหน้าเข้าหากัน และสองท่านนี้เท่ากับเป็นผู้แทนของฝ่ายต่าง ๆ คือไม่ใช่สองฝ่าย คือฝ่ายต่าง ๆ ที่เผชิญหน้ากันให้ช่วยกันแก้ปัญหาปัจจุบันนี้ คือความรุนแรงที่เกิดขึ้น แล้วก็เมื่อเยี่ยวยวยาปัญหาได้แล้วจะมาพูดคุยกัน ประกันกันว่าจะทำอย่างไร สำหรับให้ประเทศไทยได้มีการสร้างพัฒนาขึ้นมาได้ กลับมาคืนได้โดยดี อันนี้เป็นเหตุผลที่เรียกท่านทั้งสองมา และก็เชื่อว่าทั้งสองท่านก็เข้าใจว่าจะเป็นผู้ที่ได้สร้างประเทศจากสิ่งปรักหักพัง แล้วก็จะได้ผลในส่วนตัวมาก ว่าได้ทำดี

แก้ไขอย่างไรก็แล้วแต่ที่จะประกันกัน ก็มีข้อสังเกตดังนี้

ท่านประธานองคมนตรี ท่านองคมนตรีเปรมฯ ก็เป็นผู้ที่เป็นผู้ใหญ่ ผู้ที่พร้อมที่จะให้คำแนะนำปรึกษาหารือกันด้วยความเป็นกลาง ด้วยความรักชาติ เพื่อสร้างสรรค์ประเทศให้เข้าสู่ทางของความวัฒนาขอฝากให้ช่วยกันสร้างชาติ"

กระแสพระราชดำรินั้นเตือนสติทุกฝ่ายให้ปรองดองและใช้สันติวิธี และให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งสองฝ่ายไป "ปรึกษา" กันเองว่าจะทำอย่างไร เมื่อเป็นเช่นนี้ รัฐสภาก็ประชุมกัน เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2535 แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ และเมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2535 พลเอก สุจินดา คราประยูร ก็ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี การกระทำทั้ง 2 นี้ ต้องถือว่าผู้ตัดสินใจ คือ รัฐสภา และพลเอก สุจินดา คราประยูร นายกรัฐมนตรีพิเคราะห์ "คำแนะนำ" ที่พระราชทานแล้วก็ได้กระทำตามอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญของตน และต้องรับผิดชอบทั้งทางการเมืองและกฎหมายด้วยตนเอง โดยเฉพาะเรื่องการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญนั้น ต้องถือว่าเป็น "คำแนะนำ" ที่พระราชทานแก่องค์กรผู้ใช้อำนาจตัดสินใจ ซึ่งว่ากันตาม

รัฐธรรมนูญและกฎหมายแล้ว รัฐสภาจะไม่ทำได้ แต่ในทางสังคม รัฐสภาและรัฐบาลก็คงถูกดำเนินทางสังคมอย่างรุนแรง “คำแนะนำ” ที่พระราชทานจึงมีสถานะทางสังคมที่สูงยิ่งเกินกว่าใคร ๆ จะละเลยเสียได้ เพราะพระมหากษัตริย์ผู้พระราชทาน “คำแนะนำ” อยู่ในฐานะองค์ “กรรมการและผู้ประสาน (รอยรั่ว) สูงสุดของชาติ” ซึ่งไม่ทรงมีฝ่ายทางการเมือง และคำแนะนำที่พระราชทานก็ไม่เคยออกนอกกรอบรัฐธรรมนูญ

อนึ่ง เมื่อพลเอก สุจินดาฯ ลาออกก็ปรากฏว่า บรรดาพรรคการเมืองทั้งหลายต่างสนับสนุนพลอากาศเอก สมบุญ ระหงษ์ ให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี แต่การกลับปรากฏว่า นายอาทิตย์ อุไรรัตน์ ประธานสภาผู้แทนราษฎรได้กราบบังคมทูลฯ แนะนำให้ทรงแต่งตั้งนายอานันท์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรี โดยนายอาทิตย์ อุไรรัตน์ เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการตามรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2534 มาตรา 159 ที่บัญญัติว่า

“พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีคนหนึ่ง และรัฐมนตรีอื่นอีกไม่เกินสี่สิบแปดคนประกอบเป็นคณะรัฐมนตรีมีหน้าที่บริหารราชการแผ่นดิน

ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี”

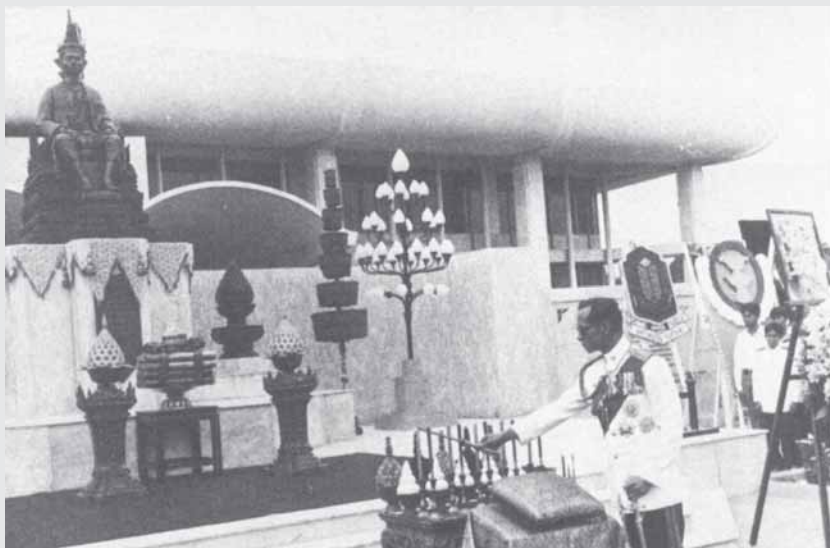
ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า พระราชจรรยาในกรณีเหตุการณ์วิกฤตเดือนพฤษภาคม 2535 เอง ก็เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและสอดคล้องกับธรรมเนียมปฏิบัติทางรัฐธรรมนูญทุกประการ ไม่ขาดและไม่เกินไปกว่าที่รัฐธรรมนูญและธรรมเนียมปฏิบัติทางรัฐธรรมนูญของประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยเลยแม้แต่น้อย

ข้อนี้เองที่แสดงให้เห็นว่าทรงมี “ศีล” และ “อวิโรธนะ” ตามหลักทศพิธราชธรรม คือ ทรงเคารพหลักนิติธรรม (The Rule of Law) ตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายอย่างเคร่งครัด และแสดงให้เห็นว่า “ศีล” และ “อวิโรธนะ” อันเป็นหลักทศพิธราชธรรมเองก็ทันสมัยอยู่เสมอ มิได้โบราณคร่ำคร่าอย่างที่คนเข้าใจกัน ดังนั้น ศีล อวิโรธนะ และหลักนิติธรรมตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย จึงเป็น 3 สิ่งที่ไปด้วยกันได้ตลอดไป ไม่ว่าโลกจะเปลี่ยนไปเพียงใด

อย่างไรก็ตาม มีปัญหาอีกว่า ลำพังแต่การทรงปฏิบัติตามกฎหมายจะไม่มีปัญหาหรือ หากกฎหมายบัญญัติข้อยกเว้นการปฏิบัติตามกฎหมายให้พระมหากษัตริย์

ข้อนี้ ก็เป็นที่น่าอัศจรรย์ว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไม่ทรงโปรดการบัญญัติยกเว้นพระมหากษัตริย์เอาไว้ในกฎหมาย เว้นแต่ที่ทำกันทั่วไปในนานาอารยประเทศ เรื่องนี้ผู้เขียนเองได้มีประสบการณ์ตรงเมื่อครั้งตรวจร่างกฎหมายร่างฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งกรมทรัพยากรธรณีเสนอแก้ไขให้รองรับการทำเหมืองอุโมงค์ ว่าให้สามารถเจาะอุโมงค์ทำเหมืองใต้พื้นดินในที่กรรมสิทธิ์ของบุคคล และที่เป็นสาธารณสมบัติ โดยยกเว้นว่า จะทำเหมืองอุโมงค์ไม่ได้บางพื้นที่ เช่น ในเขตความมั่นคงทางทหาร และกรมทรัพยากรธรณีประสงค์จะยกเว้นไม่ให้นำเหมืองอุโมงค์ใต้พระราชวังด้วย ประธานกรรมการกฤษฎีกา คณะที่ผู้เขียนเป็นกรรมการอยู่ ในเวลานั้น คือ พลตำรวจเอก อรรถสิทธิ สิทธิสุนทร องคมนตรี ได้ท้วงขึ้นว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชปรารภอยู่เสมอว่า ต้องทรงทำตามกฎหมายบ้านเมืองเหมือนคนอื่น และไม่มีพระราชประสงค์ให้ยกเว้นการใช้กฎหมายใด ๆ ที่ไม่มีเหตุจำเป็นจริง ๆ ให้พระองค์ เมื่อเป็นเช่นนั้น กรมทรัพยากรธรณีก็ถอนบทบัญญัติยกเว้นพระราชวังดังกล่าวออกจากร่างกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติม

เรื่องสุดท้าย ที่ผู้เขียนเห็นว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงปฏิบัติตามหลัก “ศีล” และ “อวิโรธนะ” โดยสอดคล้องต้องกันกับธรรมเนียมปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญประชาธิปไตยก็คือเรื่อง การทรงยับยั้งร่างกฎหมาย

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า ในอังกฤษต้นแบบการปกครองประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขนั้น ถือว่า พระราชอำนาจที่จะพระราชทานความยินยอมให้กฎหมายที่ผ่านรัฐสภาเป็นกฎหมายได้ ถือเป็นพระราชอำนาจตามคอมมอนลอว์ (royal prerogative to give royal assent) ซึ่งหมายความว่า ถ้าดูตามกฎหมาย พระมหากษัตริย์ทรงมีพระราชอำนาจไม่ยินยอมให้กฎหมายที่ผ่านสภามาแล้ว ประกาศใช้เป็นกฎหมายก็ได้ (royal prerogative to refuse royal assent) ที่เรียกกันว่า ทรงมีพระราชอำนาจยับยั้งร่างกฎหมาย (royal veto) แต่มีธรรมเนียมปฏิบัติทางรัฐธรรมนูญของอังกฤษมาตั้งแต่ปี 1708 ว่า พระมหากษัตริย์และพระบรมราชินีนาถอังกฤษจะไม่ทรงยับยั้งร่างกฎหมายจนถึงปัจจุบันเกือบ 300 ปีแล้ว

ในประเทศไทย ภายหลังจากที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงยับยั้งร่างพระราชบัญญัติอากรมรดกและการรับมรดก และผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ทรงยับยั้งร่างพระราชบัญญัติอีก 3 ฉบับ และสภาผู้แทนราษฎรลงมติยืนยันด้วยคะแนนเสียงข้างมากธรรมดา เมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2477 และวันที่ 29 กันยายน 2477 อันมีผลทำให้ต้องประกาศใช้กฎหมายทั้ง 4 ฉบับ โดยไม่มีพระปรมาภิไธย แล้วก็ไม่ปรากฏว่า พระมหากษัตริย์ทรงยับยั้งร่างกฎหมายใด ๆ ทั้งในรัชกาลที่ 8 และรัชกาลนี้ จนกระทั่งเมื่อปี 2546 มีปัญหาว่า รัฐสภาได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ 2 ฉบับ คือ ร่างพระราชบัญญัติครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติเหรียญเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ 12 สิงหาคม 2547 พ.ศ. ซึ่งร่างพระราชบัญญัติฉบับแรกมีที่ผิดมาจากรัฐสภาถึง 18 แห่ง เช่น อ้างเลขมาตราผิดพลาด ฯลฯ ส่วนร่างพระราชบัญญัติฉบับหลังบรรยายภาพพระบรมสาทิสลักษณ์สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถว่าทรงเครื่องราชอิสริยาภรณ์รัตนนาภรณ์รัชกาลที่ 8 ซึ่งผิดพลาด ในการนี้เมื่อนายกรัฐมนตรีทูลเกล้าฯ ถวายร่างพระราชบัญญัติทั้งสองขึ้นไปเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานร่างพระราชบัญญัติทั้ง 2 คืบมายังรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน มาตรา 94 ซึ่งบัญญัติว่า

“ร่างพระราชบัญญัติ หรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใด พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วย และพระราชทานคืนมายังรัฐสภา หรือเมื่อพ้นเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมา รัฐสภาจะต้องพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นใหม่ ถ้ารัฐสภามีมติยืนยันตามเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

ของทั้งสองสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ นั้นขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายอีกครั้งหนึ่ง เมื่อพระมหากษัตริย์มีได้ทรงลงพระปรมาภิไธย พระราชทานคืนมาภายในสามสิบวัน ให้นายกรัฐมนตรีนำพระราชบัญญัติหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น ประกาศในราชกิจจานุเบกษาใช้บังคับเป็นกฎหมายได้ เสมือนหนึ่งว่า พระมหากษัตริย์ได้ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว"

ปรากฏว่า รัฐสภาประชุมปรึกษากันเมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2546 และลงมติเป็นเอกฉันท์ ไม่ยืนยันร่างพระราชบัญญัติทั้ง 2 ฉบับ เป็นเหตุให้ร่างพระราชบัญญัติทั้ง 2 ฉบับตกไป และต่อมารัฐสภา ก็พิจารณากฎหมายทั้งสองฉบับใหม่ให้ถูกต้อง เมื่อทูลเกล้าฯ ถวายขึ้นไป ก็ทรงลงพระปรมาภิไธย ประกาศใช้เป็นกฎหมาย

ข้อเท็จจริงในเรื่องนี้ถ้าจะพิจารณาให้ดีก็จะเห็นได้ว่า ประการแรก ทรงใช้พระราชอำนาจ ตามรัฐธรรมนูญมาตรา 94 ทุกประการ ประการต่อมา การที่ทรงยับยั้งนั้นมีเหตุมาจากความผิดพลาด ในเนื้อหาบทบัญญัติต่าง ๆ (technical error) ที่มาจากรัฐสภา โดยมีสาเหตุที่ยับยั้งเพราะไม่ทรงเห็นชอบกับ เนื้อหาสาระ (merits) ของร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งอย่างไรเสีย รัฐสภาก็ต้องแก้ไขให้ถูกต้อง การแก้ไขนั้น อาจแก้ไขภายหลังที่ทรงยับยั้งหรือแก้ไขแล้วทูลเกล้าฯ ถวายไปในระหว่างที่ยังไม่พระราชทาน ร่างพระราชบัญญัติทั้งสองคืนมา แต่การดำเนินการตามกรณีหลังนี้ ยังไม่เคยปรากฏเช่นเดียวกับกรณีแรก ดังนั้น การทรงยับยั้งจึงเป็นการยุติปัญหาและทำให้กระบวนการเร็วขึ้น ประการที่สามก็คือ เมื่อได้แก้ไข ร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับให้ถูกต้องและทูลเกล้าฯ ถวายขึ้นไปแล้ว ก็ยังทรงมีพระราชอำนาจ ที่จะพิจารณาความเหมาะสม (merits) ของร่างพระราชบัญญัติทั้งสองอีก

นอกจากกรณีนี้แล้ว ยังปรากฏอีกว่าเคยทรงใช้พระราชอำนาจยับยั้งร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งบัญญัติให้ศาลปรับผู้หมิ่นประมาทด้วยการโฆษณาเป็นจำนวน 4 เท่า ของโทษปรับสูงสุดในคดีอาญา ซึ่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่ ร.ส.ช. แต่งตั้ง พิจารณาและทูลเกล้าฯ ถวายขึ้นไป เมื่อต้นปี 2535 แต่ถูกประชาชนและสื่อมวลชนวิพากษ์วิจารณ์มากว่า เป็นการลดทอนเสรีภาพ ในการเสนอข่าวและแสดงความคิดเห็นเป็นเหตุให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นตกไป ในกรณีนี้ หากพิจารณา ให้ดีก็จะเห็นว่า ทรงใช้พระราชอำนาจยับยั้งตามรัฐธรรมนูญ และชอบด้วยหลักการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตยอย่างยิ่งเพราะรัฐสภาในเวลานั้น เป็นรัฐสภาที่มาจากการแต่งตั้งไม่มีฝ่ายค้านคอยถ่วงดุล กลั่นกรอง และยังมีเสียงเรียกร้องจากประชาชน และสื่อมวลชนไม่ให้ออกกฎหมายดังกล่าวนั้น การทรงใช้พระราชอำนาจยับยั้ง จึงเป็นการถ่วงดุลอำนาจที่ไม่มีผู้ถ่วงดุล และทรงคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของประชาชนตามที่มีเสียงเรียกร้อง

ดังนั้น หากจะกล่าวว่า ธรรมเนียมปฏิบัติทางรัฐธรรมนูญของไทย ในกรณีการยับยั้งร่างกฎหมาย ที่รัฐสภาพิจารณาแล้วมีอยู่ว่า โดยปกติจะไม่ทรงใช้พระราชอำนาจนั้น เว้นแต่เห็นได้ชัดว่า มีความผิดพลาด หรือเป็นสภาที่มาจากการแต่งตั้ง ซึ่งแตกต่างจากธรรมเนียมปฏิบัติของรัฐธรรมนูญในอังกฤษ

ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นว่า หลัก "ศีล" และ "อวิโรหนะ" ในทศพิธราชธรรมนั้น สอดคล้อง และต่อยอดเข้ากับหลักการประชาธิปไตย และสิทธิมนุษยชนในโลกปัจจุบันได้อย่างดี และยังสร้าง ธรรมเนียมปฏิบัติทางรัฐธรรมนูญไทยให้เป็นไปตามหลักประชาธิปไตย โดยมีลักษณะพิเศษเฉพาะตัว โดยผ่านพระราชจรรยาตลอด 60 ปี ในรัชกาลนี้ 🌸

รู้ รัก ภาษาไทย

โอกาส-วโรกาส

คำว่า **โอกาส** แปลว่า ช่อง, ทาง, เวลาที่เหมาะสม ส่วนคำว่า **วโรกาส** เป็นการนำคำว่า **วร** [วะ-ระ] มารวมกับคำว่า **โอกาส** เป็น **วโรกาส** แปลว่า โอกาสอันประเสริฐ

การใช้คำว่า **โอกาส** และ **วโรกาส** ที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์หรือพระราชวงศ์ มีธรรมเนียมว่า **วโรกาส** จะใช้เฉพาะในความหมายว่า ขอโอกาส และ ให้โอกาส จากพระมหากษัตริย์หรือพระราชวงศ์ เช่น **ขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาส** ให้นายกรัฐมนตรีนำคณะรัฐมนตรีเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท, สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถพระราชทานพระราชวโรกาสให้นายกสมาคมแม่บ้านสามเหล้าทัพเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท

ในกรณีอื่นๆ ให้ใช้แต่คำว่า **โอกาส** เช่น สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีพระราชทานพระราชวาทแก่นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาใน**โอกาส** ที่เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมโรงเรียน

กระบวนการปรองดอง เพื่อแก้ไขปัญหา ความขัดแย้ง*

โดย นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ
นายกรัฐมนตรี

พี่น้องประชาชนที่เคารพครับ เมื่อวานนี้ในรายการเชื่อมั่นประเทศไทยฯ นั้น ผมได้พูดถึงการแก้ไขสถานการณ์ที่เป็นปัญหาอยู่กับบ้านเมืองของเราในปัจจุบัน โดยได้เน้นย้ำว่าสิ่งที่รัฐบาลกำลังดำเนินการแก้ไขนั้นทำไปในสองด้านคู่ขนานกันไป ด้านหนึ่งก็เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง และด้านหนึ่งก็คือปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการเมือง ในส่วนของการแก้ไขปัญหาคือเป็นสถานการณ์ด้านความมั่นคงนั้นวันนี้ทาง ศอฉ. (ศูนย์อำนวยการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉิน) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นกรมสอบสวนคดีพิเศษหรือสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีการแถลงข่าวรายงานให้พี่น้องประชาชนได้รับทราบถึงความคืบหน้าในการทำงานอีกหลายเรื่อง เช่น การเร่งรัดสอบสวนขยายผลคดีที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย การก่อวินาศกรรม รวมไปถึงการที่สามารถตรวจค้นและยึดอาวุธสงครามได้อีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งงานทางด้านความมั่นคง งานทางด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคดีความ คดีอาญาต่าง ๆ นั้นจะต้องมีการดำเนินการไปอย่างต่อเนื่อง แต่ในแง่ของการเมืองนั้น ผมได้เรียนกับพี่น้องประชาชนครับว่า จะทำให้คำตอบทางการเมือง หรือแนวทางในการแก้ไขปัญหามิใช่การเมืองโดยเร็ววัน คืบหน้าผมคิดว่าเป็นจังหวะเวลาที่เหมาะสมที่เราจะมาพูดกันถึง **แนวทางของรัฐบาลในการที่จะคลี่คลายสถานการณ์ ในแง่ของปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง**

ผมขอเรียนอย่างนี้ครับว่า ความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นมีหลายสาเหตุ เป็นการสะสมปัญหามาเป็นระยะเวลาหลายปี บางเรื่องก็เป็นเรื่องการเมืองโดยตรง บางเรื่องก็เป็นปัญหาในเรื่องเศรษฐกิจ ในเรื่องสังคม ในเรื่องกฎหมาย และเรื่องอื่น ๆ ที่สะสมมาทั้งหมดก็ทำให้ความขัดแย้งนั้นทำให้เกิดความแตกแยก ร้าวลึก และรุนแรงมากขึ้นโดยลำดับ คำตอบทางการเมืองที่ผมอยากจะนำเสนอกับพี่น้องประชาชนในวันนี้ และขอเชิญชวนพี่น้องประชาชนทุกกลุ่ม เข้ามาช่วยกันแก้ไขให้กับบ้านเมือง ก็คือการที่จะสร้างกระบวนการการปรองดองขึ้นมา กระบวนการนี้ผมได้รับฟังจากพี่น้องประชาชนทุกกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นผู้ชุมนุม ไม่ว่าจะเป็นนักวิชาการ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรภาคประชาชน ประชาสังคมต่าง ๆ รวมไปถึงการรับฟังจากพี่น้องประชาชนคนธรรมดา ที่ได้ถ่ายทอดปัญหาความเดือดร้อน ที่อาจจะจะเป็นเงื่อนไขของความขัดแย้งในสังคมปัจจุบันอย่างครบถ้วน **กระบวนการปรองดองที่ว่านั้นจะประกอบไปด้วย 5 องค์ประกอบสำคัญ ที่ผมคิดว่าถ้าวันนี้พี่น้องประชาชนให้ความร่วมมือกับรัฐบาล จะทำให้บ้านเมืองของเรานั้นสามารถกลับสู่ความสงบสุขได้อย่างแท้จริง**

องค์ประกอบแรก ผมคิดว่าประเทศไทยของเราโชคดีที่มีสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นสถาบันที่หลอมรวมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของพี่น้องประชาชนคนไทยทั้งชาติ นำเสียดายว่าในระยะหลัง มีคนจำนวนหนึ่งทำให้สถาบันพระมหากษัตริย์นั้นถูกดึงลงมาสู่ความขัดแย้งทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นในแง่ของการที่มีกลุ่มบุคคลที่ได้ละเมิดสถาบันพระมหากษัตริย์ หรือกระทำความผิดต่อความมั่นคงโดยมุ่งไปที่สถาบันพระมหากษัตริย์ หรือมีความพยายามในการที่จะดึงสถาบันลงมาสู่ความขัดแย้งทางการเมือง ผมคิดว่าการที่เราจะทำให้สังคมไทยมีความเป็นปึกติสุขได้นั้น พวกเราทุกคนมีภาระหน้าที่ที่จะช่วยกันไม่ให้สถาบันพระมหากษัตริย์นั้นถูกดึง

* นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี แถลงกระบวนการปรองดองเพื่อแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งผ่านโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2553 ณ ศาลาถิตติสุข กรมทหารราบที่ 11 รักษาพระองค์

ลงมาถึงข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน แผนหรือกระบวนการของการปรองดองนั้นก็คือ ทุกฝ่ายจะต้องมาร่วมกันทำงาน ร่วมกันทำงานเพื่อที่จะเชิญเชิญสถาบันพระมหากษัตริย์ ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระบรมวงศานุวงศ์ได้ทรงอุทิศพระวรกาย และเวลาแก้ไขปัญหาให้กับพี่น้องประชาชน และพระราชทานแนวพระราชดำริที่ทรงคุณค่ายิ่ง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการรู้ รัก สามัคคี ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการใช้ปรัชญาของความสุขเพียง **ผมอยากเชิญชวนทุกฝ่ายมาช่วยกันทำความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ มาช่วยกันดูแลมิให้มีสื่อใดจบบ้าง หรือละเมิดสถาบันพระมหากษัตริย์ ช่วยกันทำงานทุกฝ่าย เพื่อไม่ให้เรื่องนี้ถูกดึงเข้ามาสู่ประเด็นของความขัดแย้งทางการเมือง**

องค์ประกอบที่ 2 หรือข้อที่ 2 ของกระบวนการของการปรองดองนั้น ผมถือว่าเป็นหัวใจของสิ่งที่มีการพูดกันในวันนี้ ว่าจะเป็นการปฏิรูปประเทศ ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในบ้านเมืองของเรานั้น อาจจะถูกมองว่าเป็นเรื่องการเมือง แต่โดยข้อเท็จจริงแล้ว ก็มีรากฐานมาจากความไม่เป็นธรรมที่มีอยู่ในสังคมที่มีอยู่ในระบบเศรษฐกิจของเรา พี่น้องประชาชนทั้งที่มาชุมนุมและไม่มาชุมนุม ได้สัมผัสถึงความไม่เป็นธรรมในชีวิตของพวกเขาแต่ละคน ไม่มากก็น้อย แต่โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลายคนที่มาร่วมชุมนุม นั้นมีเงื่อนไขของความรู้สึกว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม มีความรู้สึกที่ถูกทอดทิ้ง มีความรู้สึกที่ไม่ได้รับโอกาส หลายครั้งอาจจะมีความรู้สึกด้วยซ้ำว่า ถูกรังแกจากผู้ที่มีอำนาจ ตรงนี้เป็นเรื่องใหญ่ ถ้าเราปล่อยให้เกิดความรู้สึกอย่างนี้ เงื่อนไขเหล่านี้จะถูกดึงเข้ามาและสามารถสร้างความขัดแย้ง ไม่ใช่เฉพาะในทางการเมือง แต่เป็นความขัดแย้งในทางสังคมได้อย่างกว้างขวาง สิ่งที่เราจะต้องช่วยกันทำก็คือ ไม่ปล่อยให้การแก้ไขปัญหาเหมือนในอดีตรัฐบาลก็อาจจะมียุทธศาสตร์ในแต่ละยุคแต่ละสมัย พยายามแก้ไขปัญหาตรงนั้นตรงนี้ไป แต่ในที่สุดก็ยังไม่สามารถที่จะทำให้เกิดความเป็นธรรมอย่างเป็นระบบทั้งโครงสร้าง **ถึงเวลาแล้ววันนี้ ที่พี่น้องประชาชนคนไทยทุกคนจะได้รับการดูแลด้วยระบบสวัสดิการที่ดีและมีโอกาสเท่าเทียมกัน จะเรื่องการศึกษา จะเรื่องการสาธารณสุข จะเรื่องของการมีอาชีพ มีรายได้ มีความมั่นคงในชีวิต รวมไปถึงการที่พี่น้องประชาชนที่มีความทุกข์ร้อนเป็นพิเศษ ไม่ว่าจะเป็นคนที่ไม่มืที่ทำกิน คนที่มีหนี้สินท่วมตัว หรือคนที่มีความเดือดร้อนอย่างแสนสาหัสในทางใดทางหนึ่งนั้น จะต้องได้รับการดูแลอย่างเป็นระบบ** กระบวนการปรองดองหรือการปฏิรูปประเทศที่มีการพูดกันในวันนี้ จะมีการดึงเอาทุกภาคส่วนในสังคมเข้ามาดำเนินการ ในการที่จะแก้ไขปัญหา โดยมาตรการที่เป็นรูปธรรมอย่างเป็นระบบ ทั้งในเรื่องสวัสดิการ ทั้งในเรื่องโอกาส และมีเป้าหมายที่ชัดเจนครบว่า จะสามารถยกระดับรายได้ให้กับพี่น้องประชาชน สร้างโอกาสให้กับพี่น้องประชาชนที่สามารถประเมิณผลได้ และเป็นเรื่องที่จะต้องให้ทุกรัฐบาลไม่ว่าจะเป็นใคร ในยุคใด ต้องเข้ามาดำเนินการเพื่อสร้างความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมอย่างชัดเจน นี่เป็นส่วนที่ 2 ที่เป็นส่วนหนึ่งของแผน หรือกระบวนการของการปรองดอง

องค์ประกอบที่ 3 เป็นเรื่องที่เราปฏิเสธไม่ได้ว่า ในยุคปัจจุบันสังคมของเรานั้นเป็นสังคมของข้อมูลข่าวสาร จริงอยู่ เราต้องสนับสนุนและยืนยันสิทธิเสรีภาพในการแสดงออก และในการที่จะมีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารให้กับพี่น้องประชาชน แต่ก็คงปฏิเสธไม่ได้เช่นเดียวกันครับว่า ในระยะหลังนั้นเทคโนโลยีที่มีความก้าวหน้า อำนาจของสื่อในการนำเสนอข่าวสารนั้น ก็ได้ถูกนำไปใช้เป็นเครื่องมือในทางการเมือง อาศัยช่องโหว่ช่องว่างจากกฎหมาย ที่เทคโนโลยีก้าวไปไกลกว่า ไม่ว่าจะเป็นการใช้อินเทอร์เน็ต ไม่ว่าจะเป็นการมีสถานีโทรทัศน์ดาวเทียม สถานีโทรทัศน์บอกรับสมาชิก เคเบิล วิทยุชุมชน แม้กระทั่งการที่สถานีโทรทัศน์ของรัฐ ก็ถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่ามีส่วนในการที่จะสร้างความขัดแย้ง หรือถูกนำไปใช้เป็นเครื่องมือทางการเมือง เรายังยืนยันครับว่าในกระบวนการของการปรองดองนั้น **สื่อต้องมีสิทธิเสรีภาพ แต่ต้องเป็นสิทธิเสรีภาพที่มีกลไกที่เป็นอิสระเข้ามาดูแลกำกับอย่างแท้จริงว่า แม้จะมีความอิสระในการเสนอข้อมูลข่าวสาร ต้องไม่เป็นการเสนอข้อมูลข่าวสารในลักษณะที่มุ่งสร้างความขัดแย้ง ความเกลียดชัง และในที่สุดนำไปสู่การใช้ความรุนแรงต่อกัน** ผมคิดว่าถ้าหากว่าเราสามารถทำให้การดูแลเรื่องของสื่อสามารถดำเนินการนั้นโดยไม่ละเมิดสิทธิ แต่เป็นการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ เราจะสามารถทำให้สังคมของเรานั้นก้าวพ้นความขัดแย้ง และกลับมามีความปรองดอง มีความสงบสุขได้อย่างรวดเร็ว

องค์ประกอบที่ 4 ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการการปรองดองที่ผมอยากจะนำเสนอ นั้น ก็คงหนีไม่พ้นว่า หลังจากที่ได้มีการชุมนุม เคลื่อนไหวครั้งล่าสุด นับตั้งแต่เดือนมีนาคมเป็นต้นมา ได้เกิดเหตุการณ์หลายเหตุการณ์ที่มีความรุนแรง มีความสูญเสีย ทำให้เกิดความคลางแคลงใจ ทำให้เกิดข้อกล่าวหาต่าง ๆ นานา และอาจจะนำไปสู่ความแตกแยกและความเกลียดชังมากยิ่งขึ้น ความสูญเสียไม่ว่าจะเกิดขึ้นในวันที่ 10 เมษายน 2553 ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของผู้ชุมนุม ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของการทหาร หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ความสูญเสียที่เกิดขึ้นที่ถนนสีลม เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2553 ก็ดี หรือความสูญเสียที่เกิดขึ้นในวันที่ 28 เมษายน 2553 ที่บริเวณดอนเมืองก็ดี ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่กระทบกระเทือนจิตใจของพี่น้องประชาชน แม้กระทั่งเหตุการณ์ที่ไม่ได้มีการสูญเสีย อย่างเช่นที่เกิดขึ้นที่

โรงพยาบาลจุฬาฯ ก็ได้สร้างความกระตือรือร้นให้กับพี่น้องประชาชนจำนวนมากอย่างรุนแรง **ทุกเหตุการณ์จำเป็นที่จะต้องมีการตรวจสอบข้อเท็จจริง** เพื่อที่จะได้ชำระสะสางให้เกิดความชัดเจนต่อสาเหตุ และข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์เหล่านั้น หนึ่งในกระบวนการปรองดองก็คือเรา**จะต้องมีคณะกรรมการอิสระเพื่อเข้ามาตรวจสอบข้อเท็จจริงในเหตุการณ์ต่าง ๆ เพื่อที่จะให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นี้** และให้ความจริงแก่สังคม เพราะผมเชื่อว่าที่สุดแล้วสังคมเราจะอยู่กันได้ด้วยความเป็นปกติสุขนั้น ก็ต้องอยู่กับด้วยเรื่องของข้อเท็จจริง

องค์ประกอบที่ 5 เกี่ยวข้องกับเรื่องของการเมืองโดยตรง แม้ว่านักการเมืองอาจจะถูกมองว่าเป็นกลุ่มคนเล็ก ๆ กลุ่มหนึ่ง แต่ก็ต้องทำหน้าที่เป็นตัวแทนของพี่น้องประชาชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ในการปกครองในระบบประชาธิปไตย ซึ่งมีกระบวนการของการเลือกตั้ง และมีรัฐสภา ความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นจากหลายเหตุการณ์ ในช่วงระยะเวลา 4-5 ปีที่ผ่านมาได้ทำให้เกิดความรู้สึกถึงความไม่เป็นธรรมในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นเกี่ยวข้องกับกติกาสันติภาพ เช่น รัฐธรรมนูญ ไม่ว่าจะเป็นเกี่ยวข้องกับกฎหมายบางฉบับ ไม่ว่าจะเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับการลิดรอน หรือการตัด หรือการเพิกถอนสิทธิของผู้ที่เกี่ยวข้องกับวงการเมือง ถึงเวลาแล้วเช่นเดียวกันครับที่เราจะต้องนำสิ่งเหล่านี้มาวาง เพื่อให้มีกลไกในการที่จะระดมความคิดเห็นของทุกฝ่าย เพื่อให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทางการเมืองที่เกิดขึ้น อันนี้จะครอบคลุมตั้งแต่เรื่องของประเด็นการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ไปจนถึงการที่เราจะต้องยอมรับว่าในส่วนของความผิดในการชุมนุมทางการเมือง เช่น การชุมนุมเกิน 5 คนในช่วงที่มีการประกาศพระราชกำหนดฯ เป็นสิ่งที่จะต้องมีการให้ความเป็นธรรมและไม่นำสิ่งเหล่านี้มาเพื่อทำให้เกิดความรู้สึกในเรื่องของความไม่ยอมรับกระบวนการทางการเมือง และนำไปสู่ความขัดแย้งในอนาคตต่อไป

5 ข้อนี้ ในส่วนที่เราจะช่วยกันเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ในส่วนที่เรากำลังจะมาแก้ไขปัญหาก็เป็นพื้นฐานความไม่เป็นธรรมในสังคม ในส่วนที่จะทำให้สื่อของเราทำหน้าที่ได้อย่างสร้างสรรค์ ไม่เป็นเครื่องมือในการสร้างความแตกแยก ในส่วนของการชำระสะสางเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ที่เป็นการกระทบกระทั่งกัน และในส่วนของที่จะมีกติกาสันติภาพทางการเมืองที่เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย ผมถือว่าเป็นองค์ประกอบของกระบวนการของการปรองดองแน่นอนที่สุดครับ **กระบวนการนี้ไม่อาจที่จะบรรลุเป้าหมายได้ ถ้าไม่ได้รับความร่วมมือจากพี่น้องประชาชนทุกคน ทุกกลุ่ม ทุกฝ่าย หากเราเริ่มต้นกันตั้งแต่วันนี้ 5 ข้อนี้ และพี่น้องประชาชนทุกคนเข้าร่วม รัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง องค์การภาคประชาชน สามารถที่จะทำหน้าที่ของตัวเองได้อย่างเต็มที่ ไม่มีการขัดขวาง ไม่มีการมาสร้างความแตกแยก เคลื่อนไหวในลักษณะที่สร้างความวุ่นวายปั่นป่วน หรือเกิดการปะทะกัน ผมมั่นใจครับว่าเราใช้ระยะเวลาไม่นานนัก ก็จะสามารถที่จะนำความปรองดอง ความปกติสุขกลับคืนมาสู่สังคมได้** และถ้าเป็นเช่นนั้นรัฐบาลพร้อมที่จะจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ เพื่อให้พี่น้องประชาชนได้มีโอกาสตัดสินใจทางการเมืองอีกครั้งหนึ่ง ผมคิดว่าถ้ากระบวนการการปรองดองและเหตุการณ์ของบ้านเมืองสงบตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป การเลือกตั้งนั้นสามารถจัดให้มีขึ้นได้ในวันที่ 14 พฤศจิกายน 2553 ซึ่งเป็นเป้าหมายที่รัฐบาลพร้อมที่จะดำเนินการ แต่ถ้าหากว่าบ้านเมืองไม่สงบ รัฐบาลก็ยังมุ่งมั่นที่จะเดินหน้าดำเนินการตาม 5 ข้อ เพียงแต่ว่ากระบวนการดังกล่าวก็จะมีผลช้าลงช้า ถ้าช้า และในที่สุดเราไม่สามารถจะตอบได้ว่า การเลือกตั้งที่จะเกิดขึ้นและนำไปสู่ความปรองดองอย่างแท้จริงนั้นจะเกิดขึ้นได้เมื่อไร ดังนั้น ผมขอกราบเรียนพี่น้องประชาชน เพื่อเชิญชวนทุกฝ่ายได้พิจารณาข้อเสนอในเรื่องของกระบวนการปรองดอง ที่ผมได้เล่าให้กับพี่น้องประชาชนรับรู้ รับทราบในวันนี้

ท้ายที่สุดครับ ผมขออนุญาตที่จะพูดคุยกับพี่น้องประชาชนในบางกลุ่ม สำหรับพี่น้องประชาชนที่มาชุมนุม ในกลุ่มของเสื้อแดงหรือ นปช. นั้น ผมเรียนว่าสิ่งที่ท่านเรียกร้อง สิ่งที่ท่านได้แสดงออกนั้น กระบวนการปรองดองและสิ่งที่ผมได้นำเสนอในครั้งนี้ ได้ยินท่านอย่างเต็มที่ครับ เพียงแต่ว่าคงไม่อาจตอบสนองข้อเรียกร้องในเรื่องของการยุบสภา ทันทีหรือภายใน 15 วันหรือ 30 วันได้ แต่สิ่งที่สำคัญกว่าที่พี่น้องประชาชนที่มาชุมนุมโดยบริสุทธิ์ คือมาด้วยความเดือดร้อนนั้น ผมคิดว่า

กระบวนการปรองดองนี้จะไปแก้ปัญหาให้กับท่านได้ เป็นการแก้ปัญหาที่จะเป็นระบบ เป็นการแก้ปัญหาที่จะมีความยั่งยืน แน่หนอนที่สุดครับ ข้อเสนอแนะนี้อาจจะไม่เป็นที่พอใจของท่าน แต่ข้อเสนอนี้มีคำตอบให้กับท่านไม่มากนักน้อย และเป็นจุดเริ่มต้นที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาของท่านได้อย่างแท้จริง

**“การปรองดองที่แท้จริงจะเกิดขึ้นได้นั้น
นั้นหมายความว่าไม่มีใครได้ทุกอย่างอย่าง
ที่ตัวเองต้องการ และทุกฝ่ายต้องพร้อมที่จะ
ยืดหยุ่น พร้อมที่จะถอย พร้อมที่จะเสียสละ”**

ขณะเดียวกันครับ สำหรับพี่น้องประชาชนที่ไม่เห็นด้วยกับการชุมนุมก็ดี ให้การสนับสนุนรัฐบาลในการดำเนินการในด้านต่าง ๆ ก็ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ได้ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจกับผมอย่างมากมาย ผมก็ขอเรียนครับว่า ท่านอาจจะไม่เห็นด้วยกับการที่จะมีการยุบสภา หรือลดวาระของรัฐบาลลงมาถึงประมาณ 1 ปี แต่ผมก็อยากจะเรียนว่า ข้อเสนอที่ผมได้วางลงตรงนี้ เป็นข้อเสนอที่ยังยึดมั่นในหลักการที่ผมคิดว่า ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนรัฐบาลในปัจจุบัน ก็คือการยังคงยึดมั่นในการเป็นนิติรัฐ ข้อเสนอทั้งหมดนี้เป็นข้อเสนอที่เป็นคำตอบทางการเมือง แต่การดำเนินคดีในความผิดทางอาญาต่าง ๆ นั้น ก็ยังเดินหน้าต่อไปตามปกติ นอกจากนั้น การที่เราจะมีการเลือกตั้งในช่วงปลายปี ก็ไม่ได้หมายความว่าผมหรือรัฐบาลชุดนี้จะไม่มีโอกาสทำงานและรับใช้พี่น้องประชาชนต่อไปทั้งหมดก็จะขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของพี่น้องประชาชนในช่วงนั้น ซึ่งเป็นการตัดสินใจที่เราต้องเคารพ ผมคิดว่าข้อเสนอนี้รักษาทั้งหลักนิติรัฐ และเป็นความพยายามที่จะปกป้องการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งผมเชื่อว่าเป็นอุดมการณ์ของพี่น้องประชาชนในกลุ่มนี้อย่างชัดเจนเช่นเดียวกัน

พี่น้องที่เคารพครับ ข้อเสนอใด ๆ ที่เกี่ยวกับการปรองดองที่ผมประมวลมาทั้งหมดอาจจะเป็นข้อเสนอที่ไม่ถูกใจใคร แม้แต่คนเดียวก็ได้ แต่ผมคิดว่านั้นคือลักษณะของข้อเสนอในการที่จะเป็นการปรองดองอย่างแท้จริง เพราะว่าปรองดองที่แท้จริงจะเกิดขึ้นได้นั้น นั้นหมายความว่าไม่มีใครได้ทุกอย่างอย่างที่ตัวเองต้องการ และทุกฝ่ายต้องพร้อมที่จะยืดหยุ่น พร้อมที่จะถอย พร้อมที่จะเสียสละ ข้อเสนอที่ผมได้นำเสนอต่อพี่น้องประชาชนในวันนี้ ผมเชื่อมั่นด้วยความบริสุทธิ์ใจจากการรับฟังจากฝ่ายต่าง ๆ ว่าเป็นทางออกที่ดีที่สุดสำหรับประเทศ หากพี่น้องประชาชนทุกกลุ่มเข้ามาร่วมในกระบวนการนี้ ทุกอย่างก็จะราบรื่น แล้วก็อย่างที่ผมเรียนว่าจะมีการเลือกตั้งในช่วงปลายปี หากพี่น้องประชาชนโดยเฉพาะผู้ชุมนุมไม่ยอมรับข้อเสนอนี้ ผมก็จะพยายามทำต่อ แต่จะไม่สามารถระบุได้ว่าจะมีการเลือกตั้งเมื่อไหร่อย่างไร ข้อเสนอนี้มีไว้สำหรับพี่น้องประชาชนคนไทยทุกคนทุกกลุ่มที่จะพิจารณา ผมหวังเป็นอย่างยิ่งครับ ว่าข้อเสนอนี้จะได้รับการตอบรับจากทุกฝ่าย เพราะผมหวังที่จะเห็นว่าในวันพุธ (5 พฤษภาคม 2553) ที่จะถึงนี้พวกเราทุกคนจะได้มีความสุขและมีความพร้อมใจกันในการเฉลิมฉลองวันฉัตรมงคล ขอขอบพระคุณพี่น้องประชาชนครับ

สรุปผลการตัดสินใจของ
คณะรัฐมนตรีที่สำคัญ

เรื่อง มาตรการภาษีเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบจากการชุมนุม

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ 27 เมษายน 2553 ลงมติเห็นชอบมาตรการภาษีเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบจากการชุมนุมตามที่กระทรวงการคลังเสนอ ดังนี้

1. การขยายระยะเวลาการยื่นแบบภาษีเงินได้นิติบุคคล (ภ.ง.ด. 50)

ผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบจากการชุมนุม ซึ่งจะยื่นแบบชำระภาษีเงินได้นิติบุคคลของรอบระยะเวลาบัญชีที่สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2552 และต้องยื่นชำระภาษีฯ ภายในวันที่ 30 พฤษภาคม 2553 โดยต้องเป็นรายที่ผ่านการกลั่นกรองจากคณะกรรมการที่กระทรวงการคลังจะได้จัดตั้ง กรมสรรพากรจะขยายเวลาให้ผู้ประกอบการสามารถยื่นเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลออกไปจนถึงวันที่ 30 กันยายน 2553

2. การขยายระยะเวลาการยื่นแบบภาษีมูลค่าเพิ่ม (ภ.พ. 30)

ซึ่งปกติกำหนดให้ชำระภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป เห็นสมควรขยายการยื่นแบบฯ ออกไป 2 เดือนนับจากวันสิ้นสุดวันชุมนุม โดยจะมีการพิจารณาสำหรับการยื่นคำร้องเฉพาะราย

3. การขยายระยะเวลาการยื่นแบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย (ภ.ง.ด. 1, ภ.ง.ด. 3)

ซึ่งปกติกำหนดให้ชำระภายในวันที่ 7 ของเดือนถัดไป เห็นสมควรขยายการยื่นแบบฯ ออกไป 2 เดือนนับจากวันสิ้นสุดวันชุมนุม โดยจะมีการพิจารณาสำหรับการยื่นคำร้องเฉพาะราย

ที่มา : หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร 0506/ว 106 ลงวันที่ 14 พฤษภาคม 2553

เรื่อง การขออนุมัติเปลี่ยนแปลงโครงการภายใต้แผนปฏิบัติการ ไทยเข้มแข็ง 2555

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ 27 เมษายน 2553 ลงมติอนุมัติการเปลี่ยนแปลงโครงการภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555 จำนวน 3,389.000 ล้านบาท ซึ่งอยู่ภายใต้กรอบวงเงินในสาขาขนส่งและให้ขยายเวลาการขอรับจัดสรรเงินของกรมทางหลวง กระทรวงคมนาคม เป็น 45 วันทำการ หลังจากที่คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดโครงการในครั้งนี้ตามที่กระทรวงคมนาคมเสนอ ดังนี้

จากเดิม

- โครงการเพิ่มประสิทธิภาพทางหลวง
วงเงิน 189.000 ล้านบาท
- โครงการเร่งรัดขยายทางสายประธาน
ให้เป็น 4 ช่องจราจร (ระยะที่ 2) วงเงิน 2,600 ล้านบาท
- โครงการแก้ไขปัญหาจราจรในกรุงเทพมหานคร
บริเวณทลและเมืองหลัก วงเงิน 600.000 ล้านบาท

เปลี่ยนแปลงเป็น

- โครงการก่อสร้างทางและสะพานขนาดใหญ่
วงเงิน 1,050.000 ล้านบาท
- โครงการทางหลวงเพื่อชุมชน
วงเงิน 2,339.000 ล้านบาท

ที่มา : หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร 0506/ว 107 ลงวันที่ 14 พฤษภาคม 2553

เรื่อง ขอความเห็นชอบให้ข้าราชการลาเข้าร่วมอุปสมบทในโครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ปีที่ 60 วันที่ 5 พฤษภาคม 2553 และเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 83 พรรษา 5 ธันวาคม 2553 โดยไม่ถือเป็นวันลา

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2553 อนุมัติเรื่อง ขอความเห็นชอบให้ข้าราชการลาเข้าร่วมอุปสมบทในโครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ปีที่ 60 วันที่ 5 พฤษภาคม 2553 และเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 83 พรรษา 5 ธันวาคม 2553 โดยไม่ถือเป็นวันลาตามที่กระทรวงวัฒนธรรมเสนอ ดังนี้

1. ให้ข้าราชการทุกประเภท พนักงานราชการ รวมถึงลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราวของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ ลาอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 83 พรรษา 5 ธันวาคม 2553 เป็นระยะเวลา 15 วัน ตามหลักสูตรศาสนศึกษาสำหรับผู้บวชระยะสั้น (15 วัน) ของกรมการศาสนา โดยไม่ถือเป็นวันลา เสมือนเป็นการปฏิบัติราชการและได้รับเงินเดือนตามปกติ ตามที่จังหวัดลำปางเสนอ
2. ให้การใช้สิทธิการลาดังกล่าว มีผลครอบคลุมถึงการลาเข้าร่วมอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ปีที่ 60 และการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 83 พรรษา 5 ธันวาคม 2553 ในปี 2553 โดยต้องเข้าร่วมอุปสมบทในโครงการที่ส่วนราชการจัดขึ้นตามแนวทางที่กรมการศาสนากำหนด ทั้งนี้ ให้ลาได้ตามระยะเวลาที่กำหนดของโครงการ แต่ไม่เกิน 15 วัน ตามหลักสูตรศาสนศึกษาสำหรับผู้บวชระยะสั้น (15 วัน) ของกรมการศาสนา หากอุปสมบทเป็นเอกเทศโดยไม่ได้เข้าร่วมโครงการตามที่กำหนดนี้ จะไม่ได้รับสิทธิการลาตามมติคณะรัฐมนตรี และข้าราชการที่เคยลาอุปสมบทระหว่างรับราชการมาแล้ว สามารถจะลาอุปสมบทเพื่อเฉลิมพระเกียรติตามมติคณะรัฐมนตรีในครั้งนี้อีก

ที่มา : หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร 0506/ว 99 ลงวันที่ 10 พฤษภาคม 2553

เรื่องสำคัญที่ประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษา

พระราชบัญญัติ

เรื่อง พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2553

กำหนดให้ผู้รับบำนาญสามารถนำสิทธิในบำเหน็จตกทอดไปเป็นหลักทรัพย์ในการประกันการกู้เงินกับสถาบันการเงิน ทั้งนี้ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของผู้รับบำนาญและจะเป็นการส่งเสริมการลงทุนอันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศในภาพรวม

เล่ม 127 ตอนที่ 28 ก วันที่ 30 เมษายน 2553 หน้า 1

พระราชกฤษฎีกา

เรื่อง พระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. 2553

เนื่องในโอกาสพระราชพิธีบรมราชาภิเษกปีที่ 60 วันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานอภัยโทษแก่ผู้ต้องราชทัณฑ์ เพื่อเป็นการถวายเป็นพระราชกุศล และเพื่อให้โอกาสแก่บุคคลเหล่านั้นกลับประพฤติตนเป็นพลเมืองดีอันจะเป็นคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติสืบไป

เล่ม 127 ตอนที่ 33 ก วันที่ 15 พฤษภาคม 2553 หน้า 2

กฎสำนักนายกรัฐมนตรี/กฎกระทรวง

เรื่อง กฎสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ 94 (พ.ศ. 2553) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช 2478

กำหนดอินทราวุธและเครื่องหมายตำแหน่งบนอินทราวุธของเครื่องแบบข้าราชการพลเรือนสามัญและข้าราชการพลเรือนในพระองค์ อีกทั้งเครื่องแบบสำหรับข้าราชการพลเรือนหญิงมุสลิม เพื่อให้สอดคล้องกับการปรับปรุงระบบตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนสามัญตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับใหม่และบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม

เล่ม 127 ตอนที่ 28 ก วันที่ 30 เมษายน 2553 หน้า 14

เรื่อง กฎกระทรวงกำหนดวิธีการขอคืนสิ่งของที่เจ้าพนักงานยึดไว้ไปดูแลรักษาหรือใช้ประโยชน์ พ.ศ. 2553

กำหนดหลักเกณฑ์การยื่นคำร้อง การอนุญาต และการกำหนดเงื่อนไขประกอบการอนุญาตเพื่อขอรับสิ่งของที่ในระหว่างสอบสวนสิ่งของที่เจ้าพนักงานได้ยึดไว้ ซึ่งมีทรัพย์สินสิ้นที่กฎหมายบัญญัติไว้ว่าผู้ใดทำหรือมีไว้เป็นความผิด ถ้ายังไม่ได้นำสืบหรือแสดงพยานหลักฐานในการพิจารณาคดี เจ้าของหรือผู้มีสิทธิเรียกร้องอาจขอคืนของนั้นได้ โดยยื่นคำร้องตามที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้

เล่ม 127 ตอนที่ 32 ก วันที่ 14 พฤษภาคม 2553 หน้า 10

ประกาศพระบรมราชโองการ

เรื่อง ประกาศเลิกใช้กฎอัยการศึกในบางเขตพื้นที่

เลิกใช้กฎอัยการศึกในเขตพื้นที่อำเภอจะนะ อำเภอเทพา อำเภอสะบ้าย้อย และอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

เล่ม 127 ตอนที่ 29 ก วันที่ 4 พฤษภาคม 2553 หน้า 4

ท้องถิ่นควรรู้

เงินช่วยค่าครองชีพผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญ (ช.ค.บ.) เป็นเงินช่วยเหลือให้แก่ผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญเพิ่มขึ้นจากบำนาญที่ได้รับอยู่เดิม ซึ่งหากผู้ได้รับหรือมีสิทธิได้รับเบี้ยหวัดหรือบำนาญเข้ารับราชการหรือกลับเข้ารับราชการหรือเข้าทำงานหรือกลับเข้าทำงานสังกัดราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค หรือราชการส่วนท้องถิ่น โดยปฏิบัติงานหรือราชการประจำจะไม่มีสิทธิได้รับ ช.ค.บ. อีก แต่กรณีกลับเข้ามาดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและเลขานุการนายกเทศมนตรี มีสิทธิได้รับ ช.ค.บ. หรือไม่ ?

เรื่องเสรีที่ 294/2553

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง หรือกรณีผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญเข้าทำงานในราชการส่วนท้องถิ่น

กรมบัญชีกลางได้มีหนังสือ ที่ กค 0406.5/07123 ลงวันที่ 8 มีนาคม 2553 ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า กรมบัญชีกลางมีประเด็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการใช้และการตีความมาตรา 5 แห่งพระราชกฤษฎีกาเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญ พ.ศ. 2521 ที่บัญญัติให้ผู้ได้รับหรือมีสิทธิได้รับเบี้ยหวัดหรือบำนาญจะไม่มีสิทธิได้รับ ช.ค.บ. ถ้าเข้ารับราชการหรือกลับเข้ารับราชการหรือเข้าทำงานหรือกลับเข้าทำงานสังกัดราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค หรือราชการส่วนท้องถิ่น โดยมีข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีผู้รับบำนาญและมีสิทธิได้รับเงิน ช.ค.บ. ทางกองทัพบก ประกอบด้วย (1) ร.ต. สุภาสิทธิ์ ทองสุข และ (2) พ.ต. ณรงค์ พลเดช ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเหมืองแก้ว และ (3) จ.อ. สุภัทร ศิลารัตนชัย ได้รับแต่งตั้งเป็นเลขานุการนายกเทศมนตรีตำบลคลองใหญ่ จึงหารือว่าผู้รับบำนาญซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และแต่งตั้งเป็นเลขานุการนายกเทศมนตรีจะยังมีสิทธิได้รับเงิน ช.ค.บ. ตามมาตรา 5 แห่งพระราชกฤษฎีกาเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญ พ.ศ. 2521 ต่อไปหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 2) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมบัญชีกลางโดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า ตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นตำแหน่งที่ปฏิบัติงานในสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งเป็นตำแหน่งที่มาจากการเลือกตั้งโดยราษฎรในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง ตามอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และได้รับค่าตอบแทนเป็นเงินค่าตอบแทนรายเดือน ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงิน

ค่าตอบแทนนายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และเลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2547 สำหรับตำแหน่งเลขานุการนายกเทศมนตรีเป็นตำแหน่งที่ได้รับแต่งตั้งจาก นายกเทศมนตรี ในรูปแบบการบริหารงานในเทศบาลตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 โดยมีวาระการดำรงตำแหน่งตามวาระ การดำรงตำแหน่งของนายกเทศมนตรี และได้รับค่าตอบแทนเป็นเงินค่าตอบแทนรายเดือน ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยเงินเดือนเงินค่าตอบแทน และประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นของนายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี สมาชิกสภาเทศบาล ที่ดำรงตำแหน่งประธานสภาเทศบาล สมาชิกสภาเทศบาลที่ดำรงตำแหน่งรองประธานสภาเทศบาล สมาชิกสภาเทศบาล เลขานุการ นายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และการจ่ายเงินค่าเบี้ยประชุมกรรมการสภาเทศบาล พ.ศ. 2547

ในขณะที่พระราชกฤษฎีกาเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญ พ.ศ. 2521 มีสาระสำคัญเป็นการกำหนดให้เงินช่วยเหลือ แก่ผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญเพิ่มขึ้นจากเงินบำนาญที่ได้รับอยู่เดิมในรูปเงินช่วยค่าครองชีพเพื่อให้เหมาะสมกับภาวะค่าครองชีพ โดยเรียกว่า “เงินช่วยค่าครองชีพผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญ หรือ ช.ค.บ.” และเพื่อให้ผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญได้รับประโยชน์เข้าซ้อนกันจึงบัญญัติเรื่อง การยกเว้นการได้รับ ช.ค.บ. ไว้ในมาตรา 5 แห่งพระราชกฤษฎีกาเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญ พ.ศ. 2521 ซึ่งแก้ไข เพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญ (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2535 ว่า ผู้ได้รับหรือมีสิทธิได้รับเบี้ยหวัดหรือ บำนาญไม่มีสิทธิได้รับ ช.ค.บ. ถ้าเข้ารับราชการหรือกลับเข้ารับราชการหรือเข้าทำงานหรือกลับเข้าทำงาน สังกัดราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค หรือราชการส่วนท้องถิ่น เนื่องจากการเข้ารับราชการหรือกลับเข้ารับราชการ หรือเข้าทำงานหรือกลับเข้าทำงาน ทำให้มีสิทธิได้รับเงินเดือน และสิทธิประโยชน์อื่น ๆ ตามกฎหมาย หรือระเบียบต่าง ๆ ที่รัฐให้ความช่วยเหลือเรื่องค่าครองชีพอยู่แล้ว

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการที่ผู้รับบำนาญเข้าดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและเลขานุการนายกเทศมนตรี จะเป็นการเข้าทำงานในองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาล ซึ่งมีสถานะเป็นราชการส่วนท้องถิ่น แต่ด้วยลักษณะตำแหน่งสมาชิก สภาองค์การบริหารส่วนตำบลและเลขานุการนายกเทศมนตรีซึ่งมาจากการเลือกตั้งและแต่งตั้งจากผู้ที่ได้รับการเลือกตั้ง มีวาระการดำรงตำแหน่งตามที่กฎหมายกำหนด และได้รับเงินค่าตอบแทนรายเดือนตามสัดส่วนรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล หรือเทศบาล แล้วแต่กรณี ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยทั้งสองฉบับดังกล่าวข้างต้น ตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และเลขานุการนายกเทศมนตรีจึงไม่ใช่บุคลากรที่ปฏิบัติงานหรือราชการประจำเหมือนกับพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนตำบล หรือพนักงานเทศบาลและลูกจ้างเทศบาลซึ่งได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 การยกเว้นการได้รับ ช.ค.บ. ของผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 5 แห่งพระราชกฤษฎีกาเงินช่วย ค่าครองชีพผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญฯ จึงต้องพิจารณาลักษณะตำแหน่งที่ผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญเข้ารับราชการหรือกลับเข้ารับราชการ หรือเข้าทำงานหรือกลับเข้าทำงานในราชการส่วนท้องถิ่นประกอบด้วย

เมื่อกรณีของบุคคลตามข้อหาหรือซึ่งประกอบด้วย (1) ร.ต. สุภาสิทธิ์ ทองสุข และ (2) พ.ต. ณรงค์ พลเดช ผู้รับบำนาญซึ่งได้รับ เลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และ (3) จ.อ. สุภัทร ศิลารัตนชัย ผู้รับบำนาญซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นเลขานุการ นายกเทศมนตรี เป็นการดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและเลขานุการนายกเทศมนตรีซึ่งไม่ใช่งานหรือราชการประจำ แม้จะเป็นการเข้าทำงานในสังกัดราชการส่วนท้องถิ่นก็ไม่ทำให้เสียสิทธิการได้รับเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญตามมาตรา 5 แห่งพระราชกฤษฎีกาเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญ พ.ศ. 2521

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม 2553

หนังสือ

มีความสุขได้ ถ้าใจบอกว่า “พอ” (There's More to Life Than the Corner Office)

หนังสือมีความสุขได้ ถ้าใจบอกว่า “พอ” (There's More to Life Than the Corner Office) เป็นหนังสือที่จะบอกเคล็ดลับของการดำเนินชีวิตให้สมดุลอย่างมีความสุข เขียนโดย Lamar Smith และ Tammy Kling แปลเป็นภาษาไทยโดยจิรายุทธ ประเจิดหล้า หนังสือเล่มนี้จะให้ข้อคิดดี ๆ และวิธีการต่าง ๆ ที่สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตจริง ช่วยในเรื่องการวางแผนชีวิตที่ดี จะทำให้ชีวิตราบรื่น สมดุล และมีความสุขเพียงรู้จักคำว่า “พอ”

หนังสือมีความสุขได้ ถ้าใจบอกว่าพอเล่มนี้ มีเนื้อหาที่จะคอยเตือนไม่ให้คุณลืมสร้างสมดุลให้ชีวิต การทำงานหนัก เพื่อให้ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน ได้เลื่อนตำแหน่ง ได้เงินเดือนเพิ่มขึ้น เป็นสิ่งที่ทำให้คุณมีความสุขอย่างแท้จริงหรือไม่ หนังสือเล่มนี้ได้นำเสนอข้อคิดและวิธีการผ่านเรื่องราวต่าง ๆ ที่จะช่วยให้คุณมองเห็นหนทางใหม่ ๆ ในการก้าวไปสู่ความสำเร็จก้าวไปสู่ชีวิตที่สมบูรณ์แบบมากยิ่งขึ้น และที่สำคัญคือ การก้าวไปถึงความสมดุล ซึ่งความสมดุลนี้เองที่จะสร้างความสุขให้แก่ชีวิตในทุก ๆ ด้านได้ บทสรุปความสำเร็จในด้านจิตใจต้องดำเนินควบคู่ไปพร้อมกับความสำเร็จในด้านอื่น ๆ ของชีวิตด้วย

การดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข ความสุขไม่ได้หายไปไหน เพียงแค่หาให้เจอ นอกจากนี้หนังสือเล่มนี้ยังช่วยวางแผนชีวิตให้ใช้โอกาสและใช้เวลาทุกวินาทีอย่างมีคุณค่า มีสติ ทำให้เข้าใจชีวิตได้ดียิ่งขึ้น ทำให้รักตัวเอง รักคนรอบข้าง และหาเวลาให้ตัวเองและคนรอบ ๆ ตัวเท่าที่จะทำได้ ถ้าทำได้เมื่อนั้นความสุขที่แท้จริงในชีวิตก็จะเกิดขึ้น❀

ประวัติผู้เขียน

<<< Lamar Smith

นักเขียนที่มีชื่อเสียงชาวอเมริกัน อายุ 63 ปี สำเร็จการศึกษาจาก Yale University และ Southern Methodist University

Tammy Kling >>>

นักเขียนและที่ปรึกษาสำหรับ CEO ชั้นนำระดับโลก งานเขียนของ Tammy ส่วนใหญ่จะตีพิมพ์ในหนังสือ New York Times, Wall Street Journal, Dateline NBC และ Extra and Primetime และผลงานการเขียนของ Tammy จะมีผู้อ่านอยู่ทั่วโลก

แนะนำโดย สุภาวดี เลิศสถิตย์

ไปไหนไปกัน

กันยี่นี

“
ศรีมหาโพธิ์คู่บ้าน
ไผ่ตงหวานคู่เมือง
ผลไม้ลือเลื่อง
เขตเมืองทวารวดี
”

จังหวัดปราจีนบุรี

ดอกปีบ ดอกไม้ประจำจังหวัด
รูปต้นโพธิ์ศรีมหาโพธิ์ ตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัด

สวัสดิ์ท่านผู้อ่านทุกท่าน ไปไหนไปกันฉบับเดือนพฤษภาคม ขอเชิญชวนไปจังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งเป็นจังหวัดชายแดนอยู่ทางทิศตะวันออกของประเทศไทย นับเป็นจังหวัดแห่งมรดกโลก เนื่องจากมีอุทยานแห่งชาติที่เป็นมรดกโลกทางธรรมชาติถึง 3 แห่ง คือ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อุทยานแห่งชาติทับลาน และอุทยานแห่งชาติปางสีดา

จังหวัดปราจีนบุรีห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 135 กิโลเมตร สามารถเดินทางได้โดยรถยนต์ รถโดยสารประจำทาง และรถไฟ สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติทับลาน ตึกเจ้าพระยาอภัยภูเบศร สวนนกวัดสันทรีย์ น้ำตกเขาอีโต้ น้ำตกเหวนรก น้ำตกเหวสุวัต และแก่งหินเพิง วัดวาอารามที่สำคัญมี วัดแก้วพิจิตร วัดโบสถ์ วัดสระมรกต เป็นต้น สำหรับของฝากที่ระลึกที่ขึ้นชื่อมี เสื่อกก ไม้กวาดดอกหญ้า หัตถกรรมจากใบลาน ผลิตภัณฑ์สมุนไพรเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ผลไม้ เช่น เงาะ ทุเรียน ส้มโอ มังคุด มะพร้าว หน่อไม้ เป็นต้น

ในปีนี้ทางจังหวัดปราจีนบุรีจะจัดงานวันเกษตรปราจีนบุรี (ครั้งที่ 46) ระหว่างวันที่ 28 พฤษภาคม-6 มิถุนายน 2553 ณ บริเวณลานพระบรมราชานุสาวรีย์ รัชกาลที่ 5 หน้าศาลากลางจังหวัดปราจีนบุรี (หลังเก่า) โดยกิจกรรมจะประกอบด้วยการออกร้านจำหน่ายสินค้าเกษตร การประกวดผลไม้และผลิตภัณฑ์เกษตร หน่อไม้ยักษ์ ผลไม้ยักษ์ ผักยาว ไม้ประดับ ผลไม้คุณภาพ และผลิตภัณฑ์แปรรูปทางการเกษตร กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ปราจีนบุรี การแสดงและมหรสพ เป็นต้น 🌸

ที่มา <http://www.prachinburi.go.th/main.htm>

<http://th.wikipedia.org/wiki/จังหวัดปราจีนบุรี>

แสงส่องปัญญา

ไม่ควรคำนึงถึงสิ่งที่ล่วงแล้ว

พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงได้ตรัสตั้งนี้ว่า

บุคคลไม่ควรคำนึงถึงสิ่งที่ล่วงแล้ว

ไม่ควรมุ่งหวังสิ่งที่ยังไม่มาถึง

สิ่งใดล่วงไปแล้ว สิ่งนั้นก็พ้นอันละไปแล้ว

และสิ่งที่ยังไม่มาถึงก็เป็นอันยังไม่ถึง

ก็บุคคลใดเห็นแจ้งธรรมปัจจุบันไม่ถ่วงถ่วง

ไม่คลอนแคลนในธรรมนั้น ๆ ได้

บุคคลนั้น พึงเจริญธรรมนั้นเนื่อง ๆ ให้ปรุปรุ่งเกิด

ไม่เศร้าโศกถึงปัจจัยที่ล่วงแล้ว

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสตอบว่า

ภิกษุทั้งหลายไม่เศร้าโศกถึงปัจจัยที่ล่วงแล้ว

ไม่ปรารถนาปัจจัยที่ยังมาไม่ถึง

เลี้ยงตนด้วยปัจจัยที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า

วรรณะ (ของภิกษุทั้งหลายนั้น) ย่อมผ่องใส

ด้วยเหตุนี้ เพราะความปรารถนาถึงปัจจัยที่ยังไม่มาถึง

และความโศกถึงปัจจัยที่ล่วงแล้ว

พวกวาสภิกษุจึงชูปืดเหมือนต้นอ้อสด

ที่ถูกถอนเสียแล้ว ฉะนั้น

คัดลอกจาก www.dhammadhome.com

คัดเลือกโดย อ่อนฟ้า เวชชาชีวะ

สามารถเปิดอ่าน
Ea.Ea

ผ่านทาง website ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี www.cabinet.thaigov.go.th